

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petič vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 28 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica št. 63; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškova trg št. 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Churchill o pomorskih bitkah ob Norveški

Nemci so izgubili v zadnjih bitkah ob norveški obali 18 ladij, med njimi 6 vojnih in 12 transportnih Angleži so izgubili 4 rušilce, Francozi pa niso imeli nobenih izgub — Operacije na morju se nadaljujejo

London, 11. aprila. s. (Reuter) V spodnji zbornici je podal večeraj popoldne mornariški minister Winston Churchill ekspozice o udeleževanju angleške mornarice v zadnjih dneh. Med drugim je izjavil:

V nedeljo zvečer je prejelo naše vojno brodovje v Scapa Flow nalog, da mora biti v stalni pripravljenosti. Izvedeli smo namreč, da je ena izmed nemških oklopnih v spremstvu več križark in rušilcev na odprtem morju in da se vse to brodovje pomika proti severu. Poveljnik brodovja je dobil takoj nalog, da nemške vojne ladje pošče in se zaplete z njimi v borbo. Istočasno je neodvisno od te akcije močno brodovje dobilo nalog, da odplove proti Narviku in tam položi mine. Po naritu je to izvršilo brodovje ob zori v ponedeljek zjutraj. Naš rušilec »Glowworm«, ki se je ločil od brodovja, je naletel na dva nemška rušilca in se na neko drugo nedoločeno vojno ladjo. Sredi bitke z njimi je »Glowworm« nenadoma prekinil brezčisto poročilo in od tedaj dalje nismo nič več slišali o njem. Zelo verjetno je, da je bil v borbi s sovražniki, ki je bil v veliki premoči, potopljen. Ujam, da je nekaj članov posadke rešenih.

Potem se je naše vojno brodovje oddaljilo od Narvika proti zapadu v smislu nalog, da bi preprečilo srečanje z norveškimi vojnimi ladjami in varovalo nevtralnost. V ponedeljek zjutraj je izgledalo, da bodo naše mornariške enice, ki so polagale mine na severu in glavno brodovje na jugu, zajele nemško brodovje, ki je rotopilo »Glowworm«, vendar se je nemškemu brodovju posrečilo, da se je umaknilo.

V torek so bile naše vojne ladje zapadno od Bergena izpostavljene stalnim napadom nemških letal. Dve naši križarki sta bili lažje poškodovani, sta pa lahko še nadalje ostali v akciji. Oklopnice »Rodney« je zadela težka bomba, vendar je bila samo lažje poškodovana in so bili lažje ranjeni štirje oficirji in trije mornarji. Bomba ni predrta krova. Z ozirom na strukturo ladje je ta izkušnja za nas zadovoljiva. Proti križarki »Aurora« je bilo izvedenih pet zaporednih napadov v strmih poletih, ki pa so se vsi ponesrečili. Pač pa je bil zadet in hudo poškodovan rušilec »Gurkha«, ki jo je spremiljal. Po štiri in pol urah se je rušilec potopil, skoro vso posadko pa se je posrečilo rešiti. Istega dne popoldne je rušilec »Zulu« pri Orknejskem otočju potopil nemško podmornico.

„Renown“ v boju s „Scharnhorstom“

Istega dne je severno od Narvika oklopnica »Renown« (33.000 t.) opazila nemško oklopnico »Scharnhorst« (26.000 t.), križarko razreda »Hipper« (10.000 t.) ter več rušilcev, ki so se pomikali po morju skozi snežni vihar. Na 18.000 m razdalje je pričel »Renown« streljati. Čez 3 minute je pričel sovražnik odgovarjati. Po 9 minutah smo opazili na »Scharnhorst« zatek, nakar je prenehal streljati. Pozneje je streljal samo še iz enega stolpa. »Scharnhorst« se je umikal z veliko hitrostjo. »Renown« mu je sledila s hitrostjo 24 milj. pri čemer so valovi pluskali preko krova in topov. Čez dve minuti, ko se je streljanje obnovilo, smo opazili na »Scharnhorstu« oblak dima, ter bil verjetno zopet direktno zadet. Nato se je pričel zopet z veliko hitrostjo umikati, enako tudi križarka, ki ga je skušala zaviti v oblak dima. Tekom te bitke je eden izmed izstrelkov šel preko krova »Renowna«, ne da bi eksplodiral. Druga granata je povzročila manjše poškodbe. Zrtev med posadko ni bilo. Streljanje je prenehalo v razdalji 29.000 m. »Renown« se nam je javila šele pred nekaj urami, verjetno ker je bila radijska postaja poškodovana.

Zelo srečen bi bil, če bi bil dal te informacije lahko preje, toda poročilo so mornarji v teku borbe tako pozabljivi, da niti ne povedo, kaj se godi, dokler ni operacija končana.

Napad na Narvik, Bergen in Trondhjem

Pri napadu angleških rušilcev na Narvik, ki je bil izveden večeraj zjutraj, je imel kapitan poveljnik brodovja rušilcev, ki je preje blokiralo Narvik, polno močje, da sam presodi, ali naj izvede napad ali ne ter da stori, kar koli hoče. Pet rušilcev je naletelo na brodovje najnovejših nemških rušilcev, ki so jih podpirali novi topovi, montirani na obalo.

Naša letala so izvedla večeraj na nemške križarke pred Bergenom dva napada. Križarke so pri prvem napadu ravno izkrcavale nemško vojaštvo. Zna izmed križark je bila zadeta. Pri drugem napadu naših letal te križarke ni bilo več opaziti, bodisi da se je potopila, ali pa skrila v kakem drugem fjordu. Drugi napad je izvedlo 16 letal z Orknejskega otočja v skupinah po tri. Vrgla so več bomb po 250 kg in zabeležila najmanj 3 zadetke. 60 nemških bombnikov.

Preteklo noč je 60 nemških letal napadlo Scapa Flow. Najmanj 6 nemških letal je bilo sestreljenih. Naši topničarji pri protiletalskih topovih imajo vedno več

vaje in bodo take napade lahko vedno uspešneje odbijali.

Davi je 18 naših letal z zračnimi torpedi napadlo luko v Trondhjemu, kjer naj bi po naših informacijah bila neka nemška oklopnica križarka. Ponoči pa je ta izginila, pač pa so letala odkrila neki nemški rušilec, ki je bil v teku napada zadet od zračnega torpeda.

Nismo zavzeli Trondhjem in nobene druge luke ob norveški obali, upam pa, da ste lahko sigurni, da mornarica ne počiva in da opravi naloge, ki so namenjeni od nje pričakuje. Nemisl je trdit, da bi lahko mornarica neprestano križarila ob norveških in danskih obalah, ker bi lahko Nemčija ti dve državi zasedla. V admiraliteti smo mnenja, da je angleška mornarica z nemško zasedbo Danske in Norveške zelo pridobila tako v strateškem, kakor tudi v vojaškem smislu. Sam oseben smatram, da je Hitler napravil ravno tako veliko strateško in politično napako kakor leta 1808 Napoleon, ko je vdril v Španijo. Odslej se je podvojila uspešnost zavezniške blokade in proti dejstvu, da se mora odslej nemška mornarica boriti proti ogromni naši premoči ob norveških obalah, ne more Nemčija navesti nobene prednosti zase, razen zadovoljive brutalne sile.

Zasedba Farörskega otočja

Pravkar zasedamo Farörsko otočje, ki je velike strateške važnosti. Prebivalstvo nas je zelo toplo sprejelo. Na otočju bomo ustanovili oporišča za svoje mornariške in letalske enice, dokler ne bo Danske zopet osvobodena nemške okupacije.

Položaj Islanda je predmet nadaljnjega proučevanja. Smo pa odločeni, da ne sme priti tja noben Nemec in bomo v danem primeru znali preprečiti nemško izkrcanje.

Potopljenih tudi več nemških podmornic

Proti koncu svojega govora je Churchill samo z nekaj besedami omenil mornariško akcijo v Skageraku in Kategatu in dejal v tej zvezi:

Potapljeni bomo vse nemške ladje, kadarkoli bo prilika nanesti. Nikakor ne bomo dovolili, da bi Nemčija nekanovano zalagala svojo armado na Norveškem. Naše podmornice so prizadevale že težke iz-

gube nemškim ladjam in transportom, ki so šli v Skandinavijo. V teh napadih na nemške ladje prepuščamo našim podmornicam popolno svobodo akcije v vseh primerih, razen, kjer zahteva humanost omeitev. Nemčija je že izdala navodilo, da morajo vse njene trgovinske ladje zapustiti to področje. V tem navodilu se z nemško vlado strinjamo. Upamo, da bomo sovražniku na ta način prizadevali še ne- prestane živje. Doselej je sovražnik izgubil približno 12 transportnih ladij, bodisi s torpediranjem ali znotraj. Te številke se nanašajo na operacije v Skageraku, Kategatu, v Severnem morju ter na napad na Narvik. Razen nekaj križark, rušilcev in transportnih ladij smo od nedelje dalje potopili tudi več sovražnih podmornic. Na podlagi vseh teh izgub smatram, da je bilo nemško vojni brodovje na pomemben način pohabljeno.

Najbrž so se danes drzne nemške operacije samo uvod v mnogo večje operacije na kopnem. Verjetno se je pričel prvi pomembnejši del vojne. Nobenega razloga pa ni, da na podlagi vsega, kar se je pravkar zgodilo, ne bi mogli z zaupanjem pričakovati novih dosežkov. Pripravljeni smo na najhujši odpor ter pripravljamo v to vrho svoje največje sile, da zmagamo v borbi, v kateri gre za usodo vsega sveta. Zaupati pa moramo v mornarico ne samo v dobrih dneh, temveč tudi v trenutkih nesreče, ali tedaj, če tri ali štiri dni vlada tišina, in dvomimo, kaj se na morju godi.

Reyndardove ugotovitve

Pariz, 12. aprila. (Havas) večeraj popoldne je ministriški predsednik Reynard govoril v poslanski zbornici o poslednjih dogodkih ter je med drugim ugotovil:

Po dosedanjih informacijah je nemška vojna mornarica v teh borbah izgubila 4 križarke, 1 podmornico, 1 rušilec in 12 transportnih ladij, britanska vojna mornarica je izgubila 4 rušilce, francoska nobene ladje. Skupno leži sedaj na morskem dnu 22 ladij, 4 angleške in 18 nemških. V pomorskih operacijah sodeluje tudi ena poljska vojna ladja.

PARIZ, 12. aprila. s. (Havas). Francoska admiraliteta kategorično zanika kot popolnoma netočeno nemško vest, da sta bili francoski oklopnici »Dunkerque« in »Foch« v pomorskih bitkah v Severnem morju potopljeni.

Kralj Jurij v angleški admiraliteti

London, 12. aprila. s. (Reuter) Kralj Jurij VI. je v torek zvečer obiskal angleško admiraliteto in ob zemljevidu na podlagi brezčistihih poročil skupno z mornariškimi strokovnjaki zasledoval potek pomorskih bojev ob norveških obalah.

Uničeni nemški vojaški transporti

Göteborg, 12. apr. z. V vseh tujinskih krogih, ki so imeli priliko opazovati v sredo bitko v Kategatu, smatrajo, da se je končala s popolno zmago zaveznikov. Večina nemških ladij je bila uničena. Posebno važno je dejstvo, da so v tej borbi sodelovali tudi angleški rušilci, kar dokazuje, da jim je uspelo prodreti nemške minejske zapore v Skageraku. Izmed 11 nemških transportnih ladij, ki jih je spremljalo 12 vojnih ladij, so na koncu ostale samo 4, a še od teh je bila ena na begu torpedirana in se je potopila. Tu sploh dvomimo, da je le en sam transport dosekel norveško obalo.

Göteborg, 11. aprila. z. Po dosedanjih ugotovitvah je bilo v bitki v Kategatu uničenih sedem nemških transportnih ladij. Več tisoč nemških vojakov je utonilo. Mnogo so jih rešili. A švedske barke, ki so tudi še večeraj ves dan iskale brodolomce, na morju je več tisoč trupel. En nemški transportni parnik je prišel nepoškodovan v Göteborg, kjer so za takoj zaplenili ter s posadko vred internirali tudi 2500 nemških vojakov. Nemški oficirji so zaradi teza ne-uspeha zelo potrti.

Izgube nemške mornarice

London, 12. aprila. j. (Reuter) V zvezi s Churchillovim govorom objavljajo v mornariških angleških pomorskih krogih naslednje podrobnosti o nemških izgubah v zadnji gigantski pomorsko-zračni bitki v Kategatu na severu.

Dve nemški križarki in sicer »Karlsruhe« in »Blücher« s skupno tonažo 16.000 ton sta bili potopljene. Neka tretja nemška križarka je bila od zveznikov težko zadeta pred Bergenom in se je verjetno tudi potopila. Neka nadaljnja nemška križarka je bila trikrat zaporedoma prav tako pred Bergenom zadeta od bomb zavezniških letal. Nadaljnja žrtev je bil neki nemški rušilec (1600 ton), ki ga je zadela angleški torpedo in za katerega se mora smatrati, da je nesposoben za nadaljnjo uporabo. Pred Narvikom so bili težko poškodovani nadaljni trije nemški rušilci. Nanatno mesto in pogoje, pod katerimi se je to zgodilo, angleška vlada še zmerom ne mara iz razumljivih razlogov dokončno razkriti. Končno je bil verjetno še na nekem drugem mestu ob angleški obali potopljen neki peti nemški rušilec. Nadalje je zavezniško brodovje — čeprav ta vest zaenkrat uradno še ni potrjena — potopilo 8. aprila neko nemško podmornico.

Izmed tvoj. ladij so bili potopljeni trije ali morda celo štirje parniki, ki so prevažali vojaštvo. Trije so bili službeno potrjeni kot izgubljeni, med njimi parnika »Rio de Janeiro« (5000 ton) in »Antares« (2593 ton). Neki nadaljnji nemški tovorni parnik, ki je vozil municijo, je bil potopljen v bližini Narvika. Po nadaljnji angleški službeni statistiki je bilo razen tega vsega potopljenih še 8 nemških navadnih trgovinskih parnikov, ki so vozili vsakovrstno blago. Skupno daje torej angleška službeno statistika naslednje številke: nemške izgube v dosednji akciji proti Norveški

so znašale 51.600 ton potopljenega brodovja vseh kategorij ter 31.800 ton težko poškodovanih ladij, med katerimi so se vsaj nekatere enice poznje tudi potopile.

London, 12. aprila. s. (Reuter) V zvezi s večerajšnjim ekspozicijem mornariškega ministra Churchilla javljajo, da je pri potopitvi angleškega rušilca »Gurkha« izgubilo življenje samo 14 članov posadke.

Pomorski boji še trajajo

London, 12. aprila. s. (Reuter) Angleška admiraliteta ni izdala še nobenega novega poročila o pomorskih operacijah ob norveških obalah. Poročila, ki prihajajo iz nevtralnih virov, predvsem preko Švedske, pa tudi nemška poročila pravijo, da so zapadno od Trondhjemja v teku hudi boji med zavezniško in nemško mornarico.

O pomorskih operacijah v Skageraku in Kategatu se še doznavajo, da je moralo biti število nemških izgub zelo veliko. Na morju plava še sedaj več sto trupel.

21 nemških letal sestreljenih

London, 12. aprila. s. (Reuter) Sedaj je ugotovljeno, da je bilo pri nemškem letalskem napadu na Scapa Flow v sredo zvečer sestreljenih najmanj 8 nemških letal. S tem se je število nemških letalskih izgub od nedelje dalje povečalo na 21. Od teh je bilo 13 letal sestreljenih pri dveh napadih na Scapa Flow

Nemško prodiranje na Norveškem ustavljeno

Prvo poročilo norveške vlade o vojnem položaju

London, 12. apr. br. Tromsøjski radio, ki je še pod kontrolo norveške vlade, je sredi objavil prvo norveško službeno poročilo o položaju. Poročilo pravi:

Odpor proti vpadniku v deželo je organiziran. Mobilizacija se nadaljuje. Pri Elverumu je bil sovražnik odbit.

V početku narodna obramba ni bila dovolj pripravljena na borbo, ko pa so Nemci pričeli prodirati v notranost dežele, so bili ustavljeni. Njihove letalske akcije je od vsega početka vodil letalski ataše pri nemškem poslanstvu v Oslo.

Medtem je bil inspektor norveške pehote general Ruge imenovan za vrhovnega poveljnika norveške vojske.

Nemške operacije na kopnem so se omejevale v glavnem na Oslofjord. Nemci so bili ustavljeni na severu tega področja pri Esterlandu, kjer se sedaj razvija večja bitka.

Oslo je zbežal tudi direktor norveškega radia in je sporočil, da so v torek zvečer pristali Quislinga nenačrta napadi radijske postaje v Oslo in jo zavzeli London, 12. aprila. z. V merodajnih londonskih krogih priznava, da bi popolna okupacija Norveške po Nemcih lahko ustvarila skrajno resen položaj, ker bi to dejansko pomenilo, da so Nemci nastavili Angliji revolver na prsi. Zaradi tega računajo s tem, da bodo prihodnji dnevi označeni po hudih borbah na kopnem, v zraku in na morju. Zavezniki so trdno odločeni preprečiti za vsako ceno okupacijo Norveške. Zasedaj se ni moreče napovedati, kako se bodo razvijali nadaljnji dogodki, vendar pa v Londonu naglašajo, da je s tem stopila vojna v odločilno fazo.

Koščljiv položaj nemške vojske

Berlin, 12. apr. z. Odločno stališče, ki ga je zavzel norveški kralj, ko je odklonil nemške zahteve in pozval norveški narod k najskrajnejšemu odporu, je znatno poslabšalo položaj na Nemčijo. Nemški poslanik je moral opustiti nadaljnje napore, da bi pregovoril norveškega kralja, in se skuša sedaj sporazumeti s ilegalno Quislingovo vlado. Nemci pa se dobro zavedajo, da bo Quislingova vlada, ki je brez vsakega stika s narodom, lahko obstajala le tako dolgo, dokler bo pod zaščito nemških čet. Večina nemškega prebivalstva sploh ne ve, da se vodijo na Norveškem borbe. Vsa poročila nemških listov so prikrita, tako, kakor da se je Norveška prostovoljno podvržila Nemčiji in da vlada tam najpopolnejši mir.

Sodelovanje angleške in norveške vojske

London, 12. aprila. s. (Reuter) Položaj v bojih na kopnem na Norveškem še vedno ni popolnoma jasen. Nepotrjena poročila iz Stockholma pravijo, da pri Bergenju se sodelujejo v operacijah norveške in angleške čete. Prav tako so se baje Angleži že izkrcali pri Narviku. Število norveških čet ki se nahajajo trenutno v južni Norveški, cenijo na 20.000. Nemci dobivajo tu nerestano ojačenja, ki jih iz Danske dovajajo velika potniška letala na letališče v Oslo.

Potrujejo, da so Nemci bombardirali več mest v notranosti Norveške, predvsem pa Elverum.

Švedski listi poročajo, da se ustavlja norveška vojska v glavnem na postojankah središnje in južne Norveške. To trdo namerava norveška vojska braniti proti napadom. Vsi mostovi so podminirani in ceste blokirane, da se prepreči nadaljnje nemško napredovanje v notranost.

Snoči sta norveški radijski postaji v Tromsø in v Bodo južno od Narvika zopet pričeli delati in oddajata poročila in navodila legalne norveške vlade. Predvsem sta izdala prebivalstvu navodilo, naj ne posluša radijske postaje v Oslo, ki je v nemški posesti.

Mobilizacija v notranosti Norveške hitro napreduje. Prvotno je bilo opaziti nekaj vpliva Quislingovih pristavev, sedaj pa se razvija organizacija odporu proti nemški vojski že popolnoma brezhibno.

Izkrcavanje angleških čet pri Narviku

Stockholm, 12. aprila. e. (Reuter) Po obvestilih, ki prihajajo od merodajnih angleških krogov v Stockholmu, so se angleške vojske sile izkrcale nedaleč od Narvika v južni smeri in si prizadevajo, da stopijo v stik z norveškimi četami. Isti krog poročajo, da so pri Bergenju norveški in angleške čete že vzpostavile zvezo.

Angleži napadli nemško letališče v Stavangerju

London, 12. aprila. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja, da so angleška letala sredi dvakrat napadla nemško letališče v Stavangerju na Norveškem. Pri prvem napadu so angleška letala naletela na močan ogenj protiletalskih topov, pa so vendar točno izvršila svojo nalogo in poleg drugih zadetkov razglašali tudi petrolejske skladišče. Pri drugem napadu so se soustila angleška letala nizko nad zemljo ter obstreljevala s strojnimi nemška letala na letališču. Povzročila so velika škoda. Eno izmed angleških letal, ki so se udeležila napada, se ni vrnilo v svoje oporišče.

Nemško bombardiranje norveških mest

Stockholm, 12. aprila. e. (Havas) Dasi sta bila Halden in Fredrikstad ponovno bombardirana, se še vedno v njih vije norveška zastava. Nemška letala so bombardirala tudi druge kraje in so izbruhnili mnogi požari.

Stockholm, 12. aprila. AA. (Reuter) Po vesteh »Aften bladet« iz Kongsvingerja, so norveške čete uničile vse prometne zveze v smeri proti Švedski. Protovoljci in vojaški obvezniki se pošiljajo v smeri proti Elverumu. Norveška kraljeva rodina in parlament sta se preselila v N.berlund v bližini švedske meje. Nemške čete poskušajo preprečiti mobilizacijo z letalskimi napadi na raznih točkah. Na gotovih krajih so imeli ti napadi uspeh. Kakor se zdi.

Nadaljevanje na 2. strani

so Nemci zelo dobro obveščeni o kraji, kje so vojaška skladišča. Dve tovarni orožja sta zleteli v zrak.

Kako so Nemci zasedli Oslo

CURICH, 12. apr. 2. Dopolnilnik »Neue Zürcher Zeitung« v Oslo je poslal svojemu listu iz Göteborga obširno poročilo o zasedbi Oslo na nemških četah, kateri je sam prisostvoval. Nemški napad je prišel docela nepričakovano. V Oslo so sicer že dalje časa računali s tem, da bo začela Nemčija izvajati hud pritisk na skandinavsko državo, nihče pa ni pričakoval take vojaške akcije. Zato so Nemci prav tako računali tako presenetljivo hitro lahko zavzeli norveško prestolnico. Niti protiletalski alarm ni funkcioniral. Šele čez pol ure so sredi mesta pogasili luči, dočim so na periferiji nemoteno gorele vsi noči. Ljudje so šele zjutraj ugotovili, da tokrat ni šlo za kakšne alarme v svrhu vaje, marveč za bridko resnico. Ljudje so preplašeni begali po ulicah in iskali prilike, da najdejo kako vozilo za beg iz mesta, odpovedalo pa je prav vse. Šoferji avtobusov so zapustili vozila in se skrili, prav tako pa je tudi na železnici zavladala popolna zmeda. Predsednik vlade je med prvimi zapustil prestolnico, dočim so člani kraljeve rodbine in člani vlade sledili šele proti poldnevni. V ministrstvih so ostali le podrejeni uradniki, ki so zbrali najvažnejše spise, da bi jih spravili na varno. Proti poldnevni so prišle v mesto prve nemške čete, okrog 600 mož. Prihajali so se oklopnih in tovornih avtomobilov s severozahodne strani. Kmalu zatem so se pojavila prva nemška letala. Največje zmedo je povzročilo dejstvo, da je popolnoma odpovedala poročevalska služba. Ob 7. zjutraj je generalni štab preko radia sporočil, da so Nemci zasedli Bergen in nekatere druge norveške luke. Od takrat naprej je radio molčal dokler se niso preko njega oglašili Nemci, ki so objavili da je evakuacija mesta ustavljena in da se naj vsakdo vrne na svoje delo. Norveške čete so se nekaj časa upirale, nato pa so se umaknile proti severu. Po radiu je bilo na to izdano povelje, da se vsa policijska oblast v mestu prenaša na nemško okupacijske čete. Pozno popoldne so se pojavila nam mestom angleška letala, ki so se spustila v boj z nemškimi letalskimi silami. Nemci so dobili mesto tako rekoč brez vsake borbe.

Norveški kralj v smrtni nevarnosti

STOCKHOLM, 12. aprila. s. (Havas). Norveški kralj Haakon, prestolonaslednik Olaf in min. predsednik Nigardsvold bi bili večerj kmalu postali žrtev nemške letalske napada. Ko so bili pri kosilu v hotelu v Nybergund, v provizornem sedcu norveške vlade se je pojavilo nad

mestom 6 nemških letal. Letala so vrgla 35 do 40 bomb. Bombardiranje je trajalo eno uro in je bil kraj popolnoma uničen. Med drugim je bilo razdejano šolsko poslopje. Nemška letala so streljala tudi s strojnimi. Člani kraljeve rodbine in vlade so takoj po napadu z avtomobili zapustili mesto. Nekaj trenutkov pozneje je sledil nov napad nemških letal, ki so bombardirali tudi avtomobile na cesti. Člani kraljeve rodbine in min. predsednik so morali peš nadaljevati pot in so se skrili v nekem gozdu. Prestolonaslednik Olaf je nekaj časa zaostal, da je osebo obvezal nekega ranjenca na cesti, zaradi česar se je pojavila govorica, da ga pogrešajo. Pozneje se je prestolonaslednik zopet pridružil skupini, ter so sedaj člani kraljeve rodbine in vlade vsi na varnem mestu.

Samo 40.000 nemških vojakov na Norveškem

Stockholm, 12. apr. z. Kolikor se je moglo doslej ugotoviti in prešoditi, imajo Nemci na Norveškem vsch samo 40.000 vojakov. Bill so prepričani, da jim bo uspelo spraviti na Norveško z ladjami vsaj 100.000 mož. Po večeršnjem porazu v Kattegatu pa so opustili nadaljnje transporte po morju. Večraj so pošiljali nove čete na Norveško samo še z letali.

Navodila norveškim ladjam

Pariz, 12. aprila. e. Norveške ladje, ki se nahajajo na odprtem morju ali v tujih pristaniščih, se pozivajo, naj se ravnaajo samo po navodilih, ki jih bodo dobile od norveške vlade, ki ji je na čelu Nizarsvold. To sporočilo je bilo objavljeno, ker je radijska postaja v Oslo, ki je sedaj v nemški posesti, dajala navodila v imenu vlade, ki jo je sestavil Quisling.

Stališče Vatikana

Vatikan, 12. aprila. e. (Havas) Vatikanško glasilo »Osservatore Romano« ostro nastopa proti napadu Nemcev na Norveško in odobrava stališče kralja Haakona t norveškega naroda. Norveška, ki je vedno stremela za tem, da ostane nevtralna, ni mogla ostati pasivna namram kršitvi njenih pravic. Norveški narod se z vsemi svojimi močmi upira močnejšemu nasorotniku.

Sovjetski demanti

Moskva, 12. aprila. s. (Tas.) List »New York Times« je javil iz Berlina, da je večji del nemške vojske, ki je zasedla Narvik, dospel tja po železnici preko Leningrada in Murmansk. Tas je pooblaščen izjaviti, da je ta vest popolnoma netočna in provokatorna izmišljotina.

Vz nemirjenje na švedskem

Nemci doslej še niso zahtevali prehoda svoje vojske preko švedske

STOCKHOLM, 12. apr. s. (Havas). V Göteborgu vlada med prebivalstvom veliko vz nemirjenje. Na Švedskem se boje, da bi Nemci zahtevali prehod za svojo vojsko po švedskih železnicah, da pošljejo ojačanja na Norveško, za sedaj pa je bilo uradno zanikano, da bi bila taka zahteva že postavljena. V Göteborgu je bilo nujno zgrajenih okoli 1000 protiletalskih zaklonišč. Snoti je bilo mesto zatemnjeno in ob 18. dalje so vsa privatna vozila rekvirirana za vojaške transporte. V Halmstadu ob Kategatu je bil baje snoti dan letalski alarm.

Švedski listi poročajo, da je švedska vojna ladja pristala neko 10.000 tonsko nemško vojaško transportno ladjo, ki je dospela v Martsrand, da je zapustila luko. Z norveško švedske meje poročajo, da se na norveški strani vidijo na več mestih požari in čuje grmenje topov.

V Kategatu so opazili večerj zopet dve nemški transportni ladji. Nemška letala so ponovno bombardirala norveški trdnjavi Halden in Fredrikstad ob vhodu v Oslofjord. Na trdnjavah se se vijejo norveške zastave.

Norveško mesto Kongsvinger je imelo večerj tri letalske alarme, vendar ni bilo bombardirano.

Švedska bo pomagala Norveški?

Göteborg, 12. apr. z. Švedska vlada je večerj odredila delno evakuacijo mesta. Predvsem se morajo izseliti ženske in otroci. Tudi vse bolnike so se spravili na varno. Največji švedski list za trgovino in plobo zahteva, naj Švedska takoj pristopijo na pomoč Norveški. List naglašja, da pričakuje ves švedski narod od svoje vlade odločnih ukrepov, ker note več doživeti sramote, kakor jo je v primeru Finske. Švedski narod ne more dopustiti, da bi postal bratski norveški narod žrtev brutalnega napada.

Mine ob švedski obali

Stockholm, 12. aprila. s. (Reuter) Švedska vlada je v zvezi k položajem podzvala nove varnostne ukrepe, predvsem so bile položene ob zapadni in južni švedski obali mine. Ezen tega so od snoti ugasnjeni vsi svetilniki v tem delu obale. Odredjena je tudi zatemnitev ter stanje pripravljenoosti pred letalskimi napadi na civilno prebivalstvo.

Vlada je uvedla racioniranje petroleja in pozvala prebivalstvo, naj štedi z vsemi vrstami goriva.

Da izvajala nemška vlada v Stockholm pritisli, je razvidno iz dejstva, da je bil govor, ki bi ga bil moral snoti izneti po švedskem radiu predsednik norveškega parlamenta Hombro. nenadoma odvoeddan.

Zaplemba živil na Danskem

Helsinki, 12. aprila. br. Begupci, ki so v zelnih pribežali iz Danske, pripovedujejo, da so Nemci zasegli na Danskem vse zaloge živil in bencina. Zaplenjeno blago plačujejo samo z nakaznicami, ki se bodo henerirale šele po končani vojni. V danskkih krogih je nastalo veliko razburjenje, ker je Anglija zabranila vsak nadaljnji izvoz živil na Dansko. Posebno hudo bo prizdeto dansko kmetijstvo, ki je uvažalo letno iz angleškega imperija nad milijon

Ameriška poslanica pri norveški vladi je skupno z norveško vlado odbovala iz Oslo in se mudi sedaj v novi začasni norveški prestolnici v notranosti države. Ameriško poslanstvo na Norveškem je sporočilo, da je osebe tako ameriškega, kakor tudi francoskega in angleškega poslanstva odbovala v Stockholm.

Zveze z ameriškim poslanstvom v Oslo so bile 18 ur prekinjene. Sedaj je zveza vzpostavljena in je ugotovljeno, da so vsi ameriški državljani na Norveškem doslej živi in zdravi.

Nemške priprave za ofenzivo na zapadu

Zavezniki pričakujejo nemški napad na Belgijo ali Luksemburg

Pariz, 12. aprila. p. Snoti je bilo izdano poročilo, po katerem je francosko vrhovno povelništvo dobilo zanesljive informacije, iz katerih se da sklepati, da pripravljajo Nemci na zapadni fronti ofenzivo. Francoski opazovalci so na več krajih Siegfriedove erte ugotovili veliko aktivnost na nemški strani. Neprestano prihajajo iz notranosti novi transporti vojaštva. Merda se bo že v najkrajšem času, danes ali jutri začela nemška ofenziva. Najverjetnejša točka nemškega napada bo Belgija ali Luksemburg. Zlasti ob luksemburški meji je zbrana cela nemška armada. Zavezniki

so pripravljani na vse in jih ne more ničesar presenetiti.

Pariz, 12. aprila s. (Havas) Ceprav vlada na zapadni fronti relativen mir, vendar angleški in francoski vojaški krogi skrbno proučujejo gibanje nemške vojske. Gotovi znaki kažejo, da stojimo morda tik pred velikimi vojaškimi operacijami. Opazka, ki jo je napravil večerj v svojem govoru angleški mornariški minister Churchill kaže, da zavezniki te možnosti nikakor ne podcenjujejo.

Belgija se bo uprla proti napadu z orožjem

Izjava belgijskega vojnega ministra

BRUSEL, 12. apr. br. Diplomatsko in politično življenje v Bruslju se je silno razgibalo. Vsa politična javnost pričakuje, da največje napetostjo odločilnih dogodkov. Vojaški ukrepi se izvajajo z mrzlično naglico. Min. predsednik Pierlot in zunanji minister Spaak sta bila večerj ponovno v avdienci pri kralju.

Snoti je vojni minister general Denis sprejel novinarje in jim dal krajsjo izjavo o položaju Belgije. Med drugim je dejal: Z osem mesecev je Belgija daleč od vojne in za njeno usodo se ves ta čas niso zanimale njene sosedje, še najmanj pa vesile, ki se med soboj bojujejo. To se je zgodilo zaradi tega, ker so bili izdani potrebni ukrepi na vojaškem kakor tudi na diplomatskem področju.

Odkar je belgijski narod mobiliziran, je izvršil še velika dela in je malo verjetnosti, da bo morebitnemu napadalcu sploh

uspelo prodreti preko belgijskih mej, če bi se pa za kaj takega vendarle odločil, bo naletel na ovire, s kakršnimi prav gotovo nikoli ni računal. Belgijska narodna obramba je pripravljena. Belgijska vojska je trdno organizirana tako, da bo mogla odločno odbiti vsak napad.

Nazadnje je vojni minister odločno demantiral vse vesti, po katerih naj bi se bile vojaške oblasti v Belgiji odločile za sodelovanje v enem ali drugem vojnem taboru.

Pesvetovanja v Bruslju

Bruselj, 12. aprila s. (Reuter) Zunanji minister Spaak je sprejel večerj francoskega in ameriškega poslanika ter angleškega in nemškega odpravnika poslov. Nadalje se je posvetoval tudi z ministrskim predsednikom Pierlotom in vojnem ministrom Denisom.

Obsežni obrambni ukrepi na Nizozemskem

Evakuacija obmejnih krajev — Vsa prometna sredstva strogo zastražena

Amsterdam, 12. apr. j. (Havas) Kakor poročajo nevtralni opazovalci, se glede na največje dosednje v Skandinaviji opaža na Nizozemskem naraščajoča vz nemirjenost. V nekrajnih ob nemški meji so bili podvzeti razni ukrepi za zavarovanje dežele pred vsakršnim presenečenjem. Poleg evakuacije večera štela nasilji v bližini meje so bile izpraznjene tudi bolnice in šolska poslopja v krajih, ki leže globlje v notranjstvi. Ceste, železnice in pristanišča so strogo zastraženi. V okrožju Limburg je bil popolnoma ustavljen avtomobilski promet. Ob cestah in železnicah ter na raznih strateško važnih točkah so bile zgrajene barake za vojaštvo. Vsi važni objekti so bili podminirani. V sredo pnoči je bil za več ur prekinjen telefonski promet v posameznih obmejnih okrožjih. Ob-

lasti so se s podvojenim vnoem lotile priprav za protiletalsko obrambo, ki bo znatno ojačena v primeri z obsegom pred dvema mesecema. Nabavljeno je bilo mnogo novega protiletalskega orožja. Splošen vtis nevtralnih opazovalcev je, da so vsi obrambni ukrepi, ki jih je zadnje dni izvedla Nizozemska, mnogo večerja obsega, kakor pa so bili v času prvega alarma lani 13. decembra.

Izjava Collijna

Haag, 12. aprila s. (Reuter) Bivši ministrski predsednik dr. Collijn je izjavil, da Nizozemske nikakor ni mogoče tako presenetiti in preaziti, kakor se je to zgodilo z Dansko. Tudi močnejši nasorotnik bi naletel na Nizozemskem na močan odpor.

Potopitev nemških ladij v rumunskem delu Dunava?

Demanti rumunske vlade — Novi ukrepi za omejitev rumunskega izvoza petroleja

BUKAREŠTA, 12. apr. p. Rumunska vlada kategorično demantira večerj razširjene vesti, da so bil ena Dunavu potopljene nemške ladje, natovorjene z žitom in petrolejem. Prav tako demantira vse vesti, da bi sploh bila taka pogajanja med Rumunijo in Jugoslavijo glede skupnih ukrepov za zavarovanje prometa na Dunavu.

Rumunska vlada se ni pogajala niti s kako sosedno državo niti s kako veleposl. res pa je, da je promet na Dunavu zelo oviran zaradi velikih poplav. Luka Thurin Severin je 8 m pod vodo, ki je dosežeta tokrat mnogo višje stanje kakor pri katastrofalnih poplavah l. 1879. Prav zaradi takoli silno naraste vode se je res potonil vlačilec, na katerem je bilo natovorjenih 70 vagonov žita. Zaradi poplav so do nadaljnjega nemogoči vsi transporti v Nem-

čijo in je promet na Dunavu popolnoma ukinjen.

Snotni uradni list objavlja odlok, po katerem se s takojšnjo veljavo povisa na rumunskih železnicah blagovna tarifa za 15, potniška tarifa za 10 odst. Komisarjat za petrolej je izdal poziv vsem industrijskim podjetjem, naj si takoj oskrbe rezerve bencina za najmanj 15 dni. Te rezerve se smatrajo za minimalne in naj se po možnosti čim bolj povečajo. Zaradi tega odloka so se znatno zmanjšale količine petroleja za izvoz.

Nemški demanti

Berlin, 12. aprila. e. V zvezi z vestmi iz inozemstva, da je Nemčija počelala madžarski vladi noto, naj ji prepusti nadzorstvo nad plobo na Dunavu, zatrjujejo, da mednarodnim krogom o vsebini take note ni ničesar znanega.

Ponedeljek in petek dneva brez mesa

Beograd, 12. aprila. p. V svrhu štednje z onimi vrstami živil, katerim so cene spričo povečanega izvoza tako poskočile, da je s tem ogrožena pravilna prehrana širokih slojev, je vlada sklenila uvesti razne omejitve. Predvsem bosta uvedena dva brezmesna dneva na teden, ponedeljek in petek. Te dni se ne bodo smele prodajati mesne jedi v javnih gostilnah in za ta dva dneva bo zabranjeno klanje svinj, telet in govdi. Seveda se meso tudi prodajati ne bo smelo.

Dalje bo zabranjeno klanje premlade živine: prascev izpod 6 mesecev in telet izpod 1 leta starosti.

Uredba bo izšla najbrz prihodnji teden.

Curih, 12. aprila. Beograd 10. Pariz 9. London 15.88, New York 446. — Bruselj 75.50, Milan 22.52, Amsterdam 238.80, Berlin 177. — Stockholm 106.35, Sofija 5.50, Bukarešta 220.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Petek, 12. aprila: Julij I. papež DANAS NJE PRIREDITVE
Kino Matice: Zena — vrag
Kino Sloga: Tim Taylorjeva sreča II. del
Kino Union: Sarfja
Vodnikova družba občni zbor ob 18. v klubski sobi kavarne »Zvezda«
Društvo »Dom slepih« občni zbor ob 15.30 v mestni posvetovalnici
Jubilejna razstava v Jakopičevem paviljonu odprta od 9. do 18.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, Trnkozcy ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Veliko učiteljsko zborovanje

Trbovlje, 11. aprila. V soboto 20. t. m. bo zborovalo v Trbovljah sedem učiteljskih sreskih društev JUU, in sicer društva: Laško, Brežice, Krško, Celje, Litija, Šmarje in Konjice. Učiteljsko se bo poklonilo pred spomenikom blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedniteljja ter s tem počastilo njegov spomin.

Slovesnost se bo pričela ob pol 10, ko bo predsednik učiteljskega društva, g. Milan Mahkota iz Dol pri Hrastniku imel lep komemorativen govor. Ob 10. se bo pričelo zborovanje v dvorani Sokolskega doma. Tu bodo zapeli »Trboveljski slavček« pod taktirko učitelja g. Šulgoja dve pesmi, nato bo otvoritev zborovanja s pozdravi. Zborovanje se bo udeležili tudi učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«, ki bo tudi zapel dve pesmi. Ljudskošolski učitelj gosp. Marjan Pavčič bo predaval o »Trboveljskem otroku«, pri čemer se bo posluževal raznih slik in grafiknov. Situacijsko poročilo bo podal predsednik sekcije za diavsko banovino g. Metod Kumelj iz Lublanske. Temu bodo sledili predlogi in resolucije.

Po obedu bo ogled Trbovelj in ogled razstave, ki jo priredi »Trboveljski slavček«, in razstave, ki jo priredi za poslanstvo predavatelja Odeke učiteljskega pokreta v društvu Laško. Ob 3. popoldne bo pri vaji učiteljskega pevskega društva praktično demonstriral pouk petja mojster g. Šulgoj. Ob tej priliki slavi »Trboveljski slavček« 10letnico svojega plodonosnega udeleustovanja, kar predstavlja velik kulturni dosedek vsega slovenskega učiteljsstva.

V soboto 20. t. m. bo torej v Trbovljah manifestacija učiteljske zavednosti; zato vsi in vse na zborovanje.

V smrt, ker ga je oče udaril

Posestnik Jože Hafner iz Gunt pri Krškem je v ponedeljek ves dan delal v svojem vinogradu z delavci, med katerimi je bil tudi njegov komaj 17letni sin France, ki mu je pomagal vezati trte. Po neprividnosti pa je France zlomil dve trti, za kar ga je oče pokaral in udaril s palico po hrbtu. To je fant tako potrl, posebao ker ga oče ni nikdar tepel, da je močnejši odšel iz vinograda proti domu. Oče je klical sina nazaj, naj mu še pomaga, toda France je kljub temu odšel. Domov pa ni prišel in je moral tavati okrog po polju ter kovati samomorniki načrt. Šele okrog devetih zvečer je prišel v hlev, kjer je ležal njegov brat Ivan. Prosil ga je, naj mu posodi svinčnik. Nato je šel k oknu, kjer je pri žepni svetilki napisal poslovilno pismo očetu, v katerem piše, da gre v smrt, ker ga je udaril. Potem se je poslovil od svojega brata, češ da se ne bosta več videla. V roku mu je stisnil še 20 din, nakar je odšel.

Ko pa je hotel drugo jutro njegov oče Jože nakrmiti živino, je našel v hlevu na hodniku obešenega sina Francea, ki je bil zavezal vrvi za ograjo, si zataknil zanko okrog vratu in se pogнал preko ograje. Seveda je nesrečni oče takoj poskušal na vse načine obuditi sina, a je bil ves trud zaman. Francea so prepejali v mrtavnico v Krško, kjer so ga večerj na mestnem pokopališču pokopali ob veliki udeležbi sosedov in prijateljev.

Pokojni France je bil zelo priden in dober fant, bil je pa včasih zelo čuden in razburljiv narave, kar ga je sedaj tudi pognoalo v prezgodnjo smrt. Vse okoliško prebivalstvo globoko sočustvuje z nesrečnim očetom, ki si dela težko vest, da je pogнал lastnega sina v smrt.

Iz Murske Sobote

— Ob 20letnici ustanovitve prvega slovenskega prekmurškega učiteljskega društva, Sreski učiteljski društvu JUU Murska Sobota in Dolnja Lendava bosta skupno proslavili 20letnico u tanovitne prvega slovenskega učiteljskega društva v Prekmurju. Proslava se bo vršila v soboto 13. t. m. od devetih popoldne v Sokolskem domu. Jubilejno zborovanje bo veličastno, zato se vabijo, da se ga udeležijo vsi učitelji iz Prekmurja. Po obno se vabi očetni učitelji, ki so pred časom službovali v Prekmurju. Udeležba na tej nacionalni manifestaciji naj bo čim številnejša!

Iz Kranja

— Šoferski izpiti poklicnih šoferjev in samovozačev motornih vozil se bo vršil za črke Kranj, Radovljico in škofo Loko v sredo 17. aprila ob 8. uri pri sreskem načelstvu v Kranju.
— Kino »Narodni dom« predvaja v petek, soboto in nedeljo ob običajnih urah zanimiv film »Aika, klič puščave«.
— I. gorenjski mrtoklub ima redni občni zbor v nedeljo 14. t. m. ob 9. uri dopoldne v dvorani hotela »Stare postee«. Vse članstvo opozarjamo, da se zaradi važnosti dnevnega reda udeleži občnega zbora v čim večjem številu.
— Kino v Stržišču predvaja od petka do nedelje 14. t. m. dva lepa filma in to: »Nancy« in detektiv« in »Maskarade«.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Prekrstitev Lodza

Berlin, 12. aprila i. Nemški radio javlja, da je bilo znano poljsko mest Lodz prekrsteno v Wgmannstadt na čast nemškega generala, ki je zasedel to mesto.

DNEVNE VESTI

— **Sestanek jugoslovensko - italijanskega gospodarskega odbora.** Baje je bil došen sporazum glede sklicanja jugoslovensko - italijanskega odbora. Sestanek naj bi se med 20. in 25. t. m. v Rimu. Našo delegacijo bo vodil pomočnik ministra dr. Sava Obradović. Na sestanku se bodo obravnavala vsa preostala vprašanja glede trgovine med obema državama zlasti pa vprašanje odstranitve vseh ovir v medsebojni trgovini, nastalih v zadnjih 5 mesecih.

— **Razdelitev domačega bombažnega predela.** Na zadnji seji posvetovalnega odbora za tekstilno industrijo je bilo sklenjeno, da se začne domači bombažni predelavo po »nakaznicah« uredbi za razdelitev domačega predela deliti v 1. majem in ne s 15. t. m. kakor je bilo prvotno določeno. V tekočem mesecu se bo domači bombažni predelavo razdeljevalo še na dosedanja način. Odgovoritev je zgolj tehnična značaja.

— **Razpisana zdravniška služba.** Banska uprava dravske banovine razpisuje službo zdravniška uradniškega pripravnika v banovinski bolnici v Ptuj. Prošnje je treba vročiti do 24. t. m.

— **Vprašanje privatne trgovine z žitom.** Vse trgovine z žitom na področju trgovske zbornice v Petrogradu so odjavile svoje poslovanje. Likvidacija privatne trgovine z žitom se je pričela v teh krajih z živahnim delovanjem Prizada in izvozu žita in ker so zaradi prevelikih javnih bremen prenehale poslovati še nekatere druge trgovine, ni ostalo na področju trgovske zbornice v Petrogradu nobene trgovine z žitom več. Tudi po drugih krajih so jeli trgovci z žitom opuščati svoja podjetja. Če pojde tako naprej, bo privatna trgovina z žitom v žitornih krajih kmalu povsem prenehala.

— **Urad Delavskih zbornic.** Šnoči je odpotovala iz Splita v Zagreb delegacija Delavske zbornice, ki bo danes sodelovala na konferenci vseh Delavskih zbornic. Na konferenci se bo obravnavalo vprašanje ustanovitve skupnega urada Delavskih zbornic, ki naj bi zamenjal dosedanje centralno tajništvo Delavskih zbornic.

— **Prve hrvatske takšne znamke in menice.** V tiskarni »Narodnih Novin« v Zagrebu so dotiskali prve hrvatske takšne znamke in menice, izdelane po ornamentu s starohrvatskih spomenikov. Natisnili so jih v vrednosti okrog ene milijarde. Prve hrvatske takšne znamke pridejo v promet te dni. Hrvatska bo imela tudi posebno vrsto dodatnih takšnih znamk.

— **Motorni vlakci letos ne bodo vozili.** Po vsestranskem proučevanju so člani komisije prometnega ministrstva in predstavniki sarajevske železniške direkcije sklenili, da se letos ne uvede promet z motornimi vlakci, čeprav je bilo to prvotno sklenjeno. Ta ukrep je bil storjen zaradi povečanja prometa na obojstranih progah.

— **Zvišanje železniških blagovnih tarif.** Zvišanje železniških blagovnih tarif napovedujejo že delj časa. Gospodarski krogi so odločno proti zvišanju in dokazujejo, da bi zvišana tarifa vplivala izredno na vse naše gospodarsko življenje, ker bi podražila surovine in vse blago, ki ga prevažajo po železnici. To bi bilo tem usodnejše v časih, ko draginja že tako preveč narašča. S poučenih mest pa zdaj zopet poročajo, da bo do zvišanja tarif vseskozi prešlo, predvsem zaradi tega, ker se je podražil premog. Zvišanje bo po teh napovedih veliko, celo 15 do 30 odstotkov. Prevoz bo podražen baje že 1. maja. Gospodarski krogi zahtevajo, naj bi zaslišali gospodarsko organizacije, preden bi sklenili kaj konkretnega.

— **Državne in samoupravne tiskarne so nepotrebne.** bilo ugotovljeno na anketi o tiskarski stroki v naši državi. Anketa je bila sklicana v trgovinskem ministertvu. Zastopniki tiskarskih podjetij so predložili resolucijo z zahtevom, naj država opusti vse tiskarne v svojih uradih, tiskarne zavodov za lastno uporabo nekatere industrijskih podjetij — tako zvane hišne tiskarne — je pa treba podvrditi istim prepisom, ki veljajo za vsa druga grafična podjetja. Dalje je treba omejiti izdajanje dovoljenj za nova tiskarska podjetja in zasebna podjetja naj v sporazumu z delavstvom objavijo minimalne cene za tiskanje dela, s čimer bi naj onemogočili nelegalno konkurenco med podjetji. Če že nikakor ni mogoče odpraviti državnih tiskarn, pa bi naj ta tiskarne podjetja v aj zaposlovala delavstvo pod istimi pogoji kakor zasebna podjetja in naj bi ne najemala vajencev. Posamezni udeleženci ankete so ostro obsodili obratovanje državne tiskarne v Beogradu in čekali zbirali nerentabilnost državnih tiskarn. V državne tiskarne je bilo investirano izredno mnogo denarja v pričakovanju, da bodo donosne, izkazalo se je pa, da zasebna podjetja delajo za 70 odstotkov ceneje kakor državna.

— **Slovenska likovna umetnost na razglednikih.** Društvo slovenskih likovnih umetnikov je dalo razmisлити po eno delo svojih članov in še nekaterih drugih umetnikov ki se udeležujejo sedanjega jubilejne razstave Reprodukcie je brezhibno izvršila fotografirala Janko Pogacnik Celotna serija, obsegajoča okoli 70 vsakovrstnih reprodukcij izbranih umetnin, se bo prodajala tudi v posebnih ličnih škatlicah, ter bo stala samo 100 din. Te zbirke kakor tudi posamezne razglednice se bodo prodale v Jakopičevem paviljonu in po vseh trgovinah kjer se prodajajo razglednice.

— **Sučne razmere v naših gorah so sedaj prav odlične za smučarje planince.** Komna je bila sorazmerno mali količini snega izredno lepo zaravnana, vsaj tako kot druga leta, ima še enkrat debelejši plast snega. Smučarjev planincev naj ne moti sedanja višina snega, ki znaša na Komni 90 cm, v dolini Triglavskih jezer 110 cm in okrog Staničeve kočice 160 cm, ker je povsod v teh gorskih predelih vse gladko zalito ter smuka povsod dobra. Kakovost snega je vsak dan boljša, tedaj nastaja pravi »zrnce«. Planinci smučarji, ki so se v zadnjih dnevih morali vrniti s Komne po svojih poslih v dolino, zatrjujejo, da v zadnjih letih še niso videli tako lepo zalite Komne kot je letos. V Triglavskem pogorju letos tudi ni nevarnosti plazov, ki so druga leta v tem času že grozili. K Triglavskim jezerom je pot čez Komarčovo kopna in varno prehodka. Turistom, ki so namenjeni v Staničovo kočico, je na razpolago zavetišče v Zgornji Krmi, kjer se morejo odpoditi. Oskrbovane so Zlatoreb ob Boh. jezeru, kamor vozi avto, Dom na Komni, ki je vse leto odprt, kočica pri Triglavskih jezerih in Staničeva kočica; zadnji dve sta oskrbovani do konca tega meseca. Erjavčeva kočica na Vršču, ki je oskrbovana

ob nedeljah in praznikih, Valvazorjev dom pod Stolom, kamor so zlasti prijetni spomladinski izleti. Dom na Kravcu, ki ima najprikladnejši dostop iz Cerkve, kočica na Veliki Planini z dostopom iz Črne kamor vozi avto in Dom v Kamniški Bistrici, ki je osobito spomladni ena najprijetnejših izletnih točk. Informacije o izletih dobite v pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4/I.

— **Album planinskih slik »Iz naših gor«** pripravlja Osrednje društvo SPD v Ljubljani. Vseboval bo 50 prvovrstnih posnetkov naših gor ter bo okras v knjižnici vsakega planinca. Prednaročba traja do 1. maja t. l., vsi oni, ki se zanimajo za lepo planinsko fotografijo, naj nemudoma naročijo III. album planinskih slik v društveni pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4/I.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, zmerno hladno in spremenljivo vreme. Včeraj je znašala povprečna temperatura v Beogradu 17, v Dubrovniku in Kumboru 16, na Rabu 14, v Ljubljani 12,5, v Splitu 12, v Mariboru 11,5, v Zagrebu 11, na Visu 10, v Sarajevu 8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 769,7, temperatura je znašala 4,6.

— **Ponesrečeni, ki so jih pripeljali v bolnico.** 63letni sluga v knezoškofijskem ordinariatu Franc Križanec je včeraj padel po stopnicah in se poškodoval na glavi. — **Ponesrečena hči 19letna Ana Hočvar** iz Velikih Lašč je padla s kolesa in si je zlomila desno roko. — **73letni posestnik** Jože Stare iz Bohinjske Srednje vasi je doma tako nesrečno padel, da si je pri padcu zlomil desno roko. — **35letni kolar** Stanko Košmerlj iz Loškega potoka si je doma pri delu zlomil desno nogo. — **46letnega brezposelnega natakarja** Pavla Osohnika je včeraj popoldne na Tyrševi cesti podrl avtomobil in mu prizadel poškodbe po vsem telesu. — **63letni posestnik** Jožef Prižli iz Boštjana je doma padel z lestve in si zlomil levo nogo. — **Delavec** sin 16letni Jože Režič iz Rateč je padel s skednja in se poškodoval na glavi ter si nalomil pri padcu tudi desno roko.

— **Dobavo 800 kub. metrov bukovih drv** je mestna občina spet razpisala v zadnjem »Službenem listu«. 195—n

— **120 let je stara.** V vasi Poloj pri Slavonskem Brodu živi 120 let stara Gjoka Zarić, o kateri pravijo, da je najstarejša ženska v naši državi. Ima 80 let starega bolehnega sina in skrbeti mora še zanj. Sebe in sina preživlja s tem, kar nabereja pri dobrih ljudeh. V zakonu je rodila 11 otrok, toda ostal ji je samo še sin Ibro, ki je star že 80 let. Njen zakon ni bil srečen. Mož ji je zapravljal njeno posestvo in tako je ostala na stara leta brez sredstev.

— **Samomur ruskega emigranta.** V četrtek popoldne je skočil v Doboju v Bosno ruski emigrant Roman Grabovski. Nekaj časa se je izprehajal po mostu, naenkrat se je pa pognal v vodo. Uslužen je bil na pošti v Tuzli. Nič ne ve, kaj ga je pognalo v obup.

— **Umor zagrebškega odvjetnika.** V Vinogradski ulici v Zagrebu je bil v sredo zvečer ustreljen odvjetnik dr. Zdravko Lenac. Pošli so po vrsti stiri streljani in dr. Lenac se je zgrudil. Hitro so ga prepeljali v bližnjo bolnico, toda bil je že v agoniji in čez nekaj minut je izdihnil. Dr. Lenac se je vračal domov in v Vinogradski ulici je stopil k njemu moški nizke postave. Nekaj časa ga je spremljal, naenkrat je pa odskočil od njega in začel streljati. Vse štiri krogle so dr. Lenca zalele in dve rani sta bili smrtni. Policija je takoj uvedla preiskavo, toda za zločinom je izginila vsaka sled. Dr. Lenac je bil vnet Sokol in v Ogulinu je začel izdajati list »Jugoslovenska Misao«. Tam je ostal do 1. 1933, ko se je preselil v Zagreb, kjer je tudi marljivo sodeloval pri Sokolu. Zadnje čase je bil pa pristaš Ljotičevega pokreta in predlaskim je kandidiral na Ljotičevi listi.

Iz Ljubljane

— **Iz Nj. Vis. knežinja Olga v Ljubljani.** Včeraj dopoldne se je pripeljala v Ljubljano Nj. Vis. knežinja Olga v spremstvu dveh dvornih dam. Peš je napravila kratek sprehod po mestu in obiskala tudi znano trgovino Jos. pa Tabora na Kongrešnem trgu, ki prodaja razne domače izdelke, igračke, spominke itd. Knežinja, ki je tokrat že drugič prišla v ta lokal nakupovat, se je živo zanimala za razstavljene predmete in na njen nasvet sta tudi njeni spremljevalki izbrali nekaj stvari. Knežinja je ob slovesu objubilala, da bo kmalu spet prišla in da bo s seboj privedla tudi svojo hčerko princeso Jelčino. Nato je Nj. Vis. knežinja Olga poš nadleževala pot skozi mesto.

— **Iz Ribji trg.** Napredaj je sedaj več malih, tako zvanih modrih morskih rib in tudi danes je bilo precej sardelc, čeprav paha začne čase tudi na Jadranu modna burja ter ovira ribolov. Sardelce so danes prodajali od 12 din kg navzgor, ardele pa po 18 din. Napredaj je bilo tudi nekaj plaviv po 23 din. Pačamide je bilo malo in prodajali so jo po 36 din. Trilje so prodajali le nekoliko slabše vrste, zato so pa bile po 18 din, med tem ko so večje ribe iste vrste navadno po 40 din. Najdražje morske ribe so bili dane osliči; prodajali so jih po 40 din. Rečnih rib je še vedno malo, vendar so pa danes prvič prodajali že ščuke iz Cerkniškega jezera, in sicer po 24 din. V primeri s tem, da so bile napredaj žive, so bile poceni. Žive so prodajali tudi mrene, in sicer po 20 din kilogram.

— **Iz Zborovanje sreskega učiteljskega društva JUU srez Ljubljana okolica —** vzhodni del. Jutri se bo vršilo zborovanje sreskega učiteljskega društva JUU Ljubljana okolica — vzhodni del. Zborovanje se bo pričelo ob 9. v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Preizkušnja učencev II. razreda, predava učitelj g. Vekoslav Mlekuz. 3. Slučajnosti. Po zborovanju je ogled Narodne galerije. Naprosila se za polnoletno udeležbo.

— **Iz peti mesec je na repertoarju** šentjakobskega gledališča duhovita Nušičeva veseliga »Uježe«, ki jo bodo ponovili štiriindvajseti in poslednjič jutri zvečer ob 20.15. Igra je skrbno pripravljena in navdušuje gledalce tako, da so jo mnogi videli že po večkrat. Vse dosedanje predstave so bile popolnoma razprodane. V nedeljo 14. t. m. ob 20.15 pa bo deseta ponovitev zabavne in prav tako vedno razprodane veselice »Pekovskac«. Zaradi vpočitka g. Lavriča bo izzval vlogo prof. Lavriča v Uježu g. Klemenčič, vloga Naceta v Pekovski pa g. Petrak. Kupite vstopnice v

II. del senzacionalnih TIM TAYLORJEVIH pustolovščin v napetem filmu:
Radi dolžine filma predstave ob 16., 19. in 21.15 uri.
KINO SLOGA, tel. 27-30

Tim Taylorjeva sreča

SAMO SE DANES — francoski film današnjih dni KINO MATICA, tel. 2124
ŽENA — VRAG z Viviane Romance
Jean Gabin, Charles Vanel, Aimos, Charpin. Rež. Jul. Duvivier. Ob 16., 19., 21. uri.

Film po romanu JEAN VIGNAUDA **SAFIJA** (LE MAISON DU MALTAIS)
Zanimiva zgodba, ki začne v orientalskem Sfaxu in konča v Parizu! — V glavnih vlogah: Pierre Renoir, Luis Juvet, Dalio, Viviane Romance in drugi odlični francoski igralci. — Predstave ob 16., 19. in 21. uri. KINO UNION, tel. 22-21

KINO MOSTE
Danes ob 20. uri. jutri v soboto ob 20. uri ter v nedeljo ob 14.3., 14.6. in 14.9. uri
Velika tragedija neselbne ljubezni
s slavno Polo Negri
Tango nocturno
Sijajna melodija istoimenskega šlagerja
je povezala dvoje src v neizmerni sreči
Pozor: Akademске vstopnice po znižani ceni din 3.50

Ponedeljek, 15. aprila: ob 19. uri: Proslava materinskega dne. Priredi Krščansko žensko društvo

postajami Trbovlje—Zagorje. Prestopki so najstrožje kaznivi.

SPORT

— **Beograščani nastopijo na Dunaju.** Poročali smo, da so vsi igralci BSK odpovedali sodelovanje na nogometni tekmi Jugoslavija : Nemčija na Dunaju. Zadeva je pa sedaj urejena. Šlo je za vprašanje finančne narave, ki so zdaj urejena in Beograščani so svoj prvotni sklep izpomenili. Danes popoldne odpotujejo skupaj z zagrebškimi nogometaši na Dunaj. Naše moštvo še ni končno javno določeno in vse kaže, da bo to storjeno šele na Dunaju.

Z Jesenice

— **Zvočni kino Radlo** predvaja v nedeljo ob 3 popoldne in 8. zvečer vefilm »Mladina se smeje« z Magdo Schneider v glavni vlogi. V soboto ob 8. zvečer in v nedeljo ob 5. popoldne predvajamo krasen ekspedicijski film »Divji tovariši«. Med dodatki zvočni tekni in angleški kulturni film »Angleška vojna mornarica«. Sledi vefilm »Nesmrtni valček«.

Iz Zagorja

— **Občni zbor podružnice SPD** Litijskega kroga bo v soboto 13. t. m. ob 18. v rušniški restavraciji v Toplicah.

Radionprogram

Sobota, 13. aprila.
7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12: S plošč dobiti godbo pravo za veselje in zabavo. — 12.30: Poročila objave. — 13: Napovedi. 13.02: S plošč dobiti godbo pravo, za veselje in zabavo. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: a) Slovenske narodne pravljice pripoveduje Milena Boltar-Ukmarjeva. — b) Nastop majših (vodl Slavica Vencajzova). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.40: Nac. ura: Vincenzo Dan-dolo in Avgust Marmon (Arsen Vensli-des, knjiž. iz Zagreba). — 19.40: Objave. — 20: Zunanjepolitični pregled (dr. Alojz Kuhar). — 20.30: Starih znancev nove priloge. 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna igra radijski orkester.

Hud karambol v Mežvodah

Ljubljana, 12. aprila
Zjutraj sta se z Bleda peljala na motorju slikarski mojster Alojzij Stiplošek in njegova žena Marija proti Ljubljani. V Mežvodah jima je prišel nasproti tovorni avto iz Gorican in na ovinku je prišlo do usodnega karambola. Stiplošek in njegova žena sta odletela z motorja in dobla hude notranje poškodbe motor pa je ves razbit. Oba ranjena so prepeljali ljubljanski reševalci v bolnico.

Iz Trbovelj

— **Stranke, ki so nameravale** predložiti merila v pregled v soboto 13. t. m. popoldne, obveščamo, da se pregled meril na ta dan ne bo vršil. Merila naj se prinesejo na pregled v naslednjem tednu, t. j. od 15. do 19. aprila.

— **Ob toplem vremenu** in pričetku izprehodov ter izetov v prsto naravo opozarjamo občinstvo, da je prepovedano trgati ruvanje, prodajanje ponjanje in izvažanje rastlin in cvetlic med katere spadajo tudi Blagajev in dišeči volčin, avrikel in enclian. Slednji rastejo posebno v okolici Laškega, Rmskih toplic in med

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej Preklci izjave beseda din 1.— davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par davek posebej
Najmanjši znesek 3.— din.

VELIKO MESNICO V ZAGREBU

v središču, v bližini Jelačićevega trga, najprometnejša pozicija, izvrstno iodoč, prodamo s celokupnim inventarjem, modernim, s portaino izložbo, vpejanim telefonom in stalnimi strankami za 38.000 din. Najsigurnejša eksistenca. Poslovalnica Pavlekov, Zagreb. 1064

Oglašuj male oglase

Slovenski Narod
ker so na cene 11!

POHISTVO

po naročilu najceneje. Vsakovrstni stoli, politirani oprave, vsa popravila najceneje — ZORMAN, Breg 14. 1076

PRITLIKAVCE

hruškov: Gellertove, Willihamovke in Pastorovke ima še na razpolago drevesnica Koren, Mozirje. 1074

KUŠEJE
LINO
VEŠTARVINE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

PRODAM

OREHOVA JEDRCA
sortiran cvetlični med in medico dobiti najceneje v

MEDAKNI

Ljubljana, Zidovska ul. 6 18/1

LANZ LOKOMOBIL

z ventilnim krmilom 50—55 ks za kurjavo z odpadki in žagovino, v zelo dobrem stanju — prodaja Paromlin Novak, Grubšno polje. 1063

SPORTNI KOLES

damsko in moško, ter šivalni stroj prodam. ZORC, Marencičeva ul. 5, Moste. 987

CEBULO

domačo, zdravo, kg 1.50 din, nudi Josip Lah, Osluševci v Ptuj. 1072

DVA OLEANDRA

lepa košata, visoka 230 cm napredaj. Vodnikova 65. 1071

SENO

za konje in krave prodam. — Šuštar, Dolenjska cesta. 1078

SUHE DESKE

za mizarje ugodno prodam. — Šuštar, Dolenjska cesta. 1079

SIUŽRE

PRAKTIKANTKO

za pisarno, ki je izučena šivilja, sobarica in podkuharico iščem za hotel na morju. M. B. — Karlovac, oficirski dom. 1075

EDINSTVEN POIZKUS S PUDROM ki preseneča 10.000

★ žen
Poziliven DOKAZ, da lahko izgledate lepši
Presenetljiva nova iznajdba z pudrih Čudovita nova sestavina, ki olepša kožo. Prinaša vanjo novo življenje in sijaj. De blodi, brezbarvni polti mladostno, prirodno barvo ter povzroči, da se puder obliži na lice — celo na vetru v dežju ter vključu potujuje. Preprečuje maščoben blešč nosu. Ta patentirana nova sestavina se imenuje »kremška pena«, vsebuje pa jo samo puder Tokalon.
ŠE DANES napravite ta POIZKUS
Napudrajte eno polovico lica s pudrom Tokalonom s »kremško peno«, drugo polovico pa s kakim drugim navadnim pudrom. Ako ona polovica, na kateri je »kremška pena«, ni videti bolj sveža, mlajša in lepša kakor druga polovica, potem Vam povrnemo celokupno ceno Vašega pudra Tokalon.

Prepiri in debate zaradi zaklonišč

Hišni posestniki v Ljubljani bi potrošili za gradnjo zaklonišč okoli 50 milijonov dinarjev in vprašujejo, kje naj vzamejo denar

Ljubljana 12. aprila. Dogodki z usodnimi posledicami se najočnejše razvijajo in ljubljanci upravičeno vprašujejo, kako je z zaklonišči v Ljubljani, o katerih je bilo v mestu pred meseci toliko govora. O javnih zakloniščih, ki jih je zgradila mestna občina, vemo, da so zgrajena ali v gradnji, kaj pa je z zaklonišči v ljubljanskih hišah, saj vsi ljubljanci in vse ljubljankice ne bodo mogli v javna zaklonišča, če bo treba nekega dne morda iskati zavetja v njih.

Nemško zaklonišče v obliki oklopnega stolpa

Ko je mestna občina meseca oktobra lani presenčila ljubljanske hišne posestnike s pozivom, da morajo v štirinajstih dneh predložiti načrte za napravo zaklonišč in z gradnjo zaklonišč nemudoma začeti, ni mestna občina, kakor izjavljajo ljubljanski hišni posestniki, prav nič upoštevala, kje naj hišni posestnik vzame denar za gradnjo zaklonišč. Preračunali so, da gradnja zaklonišč ni tako enostavna in še celo ne poceni zadeva, kakor so nekateri prvotno mislili. Če bi morali ljubljanski hišni posestniki graditi zaklonišča po prvotnem načrtu, bi potrebovali okrog 50 milijonov dinarjev samo za zaklonišča. Hišni posestniki so poslali banki upra-

vi takoj pisмено vlogo, v kateri so razložili, zakaj je gradnja zaklonišč, kakor jih zahteva mestna občina, neizvedljiva. Hišni posestniki so se tudi osebno oglasili pri oddelkih referentih na banki upravi. Posebna deputacija je pojasnila referentom, da je načrt mestne občine za gradnjo zaklonišč v ljubljanskih hišah neizvedljiv. Akcija je uspela, banka uprava je deputaciji hišnih posestnikov ustregla in je odredila, da morejo hišni posestniki prostovoljno graditi zaklonišča, pristiti k temu pa jih nihče ne more. In še v primeru prostovoljne gradnje zaklonišč mora mestna občina napraviti potrebne načrte brezplačno in morajo biti tudi vsi ogledi komisij in podobno oproščeni običajnih taks.

Na vse to so napeli vse strune nekateri po samezniki in nekatere skupine, da bi le obveljala prva odredba mestnega poglavarstva in da bi bili hišni posestniki prisiljeni graditi zaklonišča v svojih hišah. Hišnim posestnikom akcija od te strani ni bila všeč, kar je razumljivo, kakor je tudi razumljivo prizadevanje tistih ljubljancov, ki bi se radi zatekli v potrebi v zaklonišča, katera bi zgradili hišni posestniki v svojih hišah.

Dne 9. februarja je banka uprava sklicala posebno anketo glede vprašanja zaklonišč v ljubljanskih hišah. O napravi in o gradnji zaklonišč je poročal univ. prof. dr. Kasal, ki je prišel do prepričanja, da ni mogoče zgraditi v ljubljanskih hišah prednapadi iz zraka res varna zaklonišča, mogoče pa je zgraditi zasilna in začasna zaklonišča z razmeroma majhnimi stroški, zlasti v starih ljubljanskih hišah, ki imajo močne oboke, katere bi bilo treba samo primerno podpreti s tramovi in nasuti ne kaj peska nadjimi, kar bi stalo nekaj tisoč dinarjev.

Prof. Kasal je tudi izračunal, da bi pravo in popolnoma varno zaklonišče na primer v vili, kjer stanujejo 2 stranki z 10 osebami, stalo 80.000 din ali pa tudi več glede na to, da se gradbeni material v zadnjem času precej draži.

Na podlagi rezultatov ankete o zakloniščih je banka uprava izdala primeren odlok mestnemu poglavarstvu in ta odlok se daje mestno poglavarstvo proučuje. S tem so ljubljanski hišni posestniki nekako zadovoljni. Poudarjajo tudi, da odloča o tem vprašanju na magistratu inženjer, ki je zelo uviden in poštenjiv ter upajo, da bodo to zadevo zaradi tega lažje rešili tako, da bo vsem prav.

Na očitke, da so brezbržni in da noče-

jo ničesar storiti in žrtvovati za pasivno obrambo stanovalcev in s tem prebivalstva Ljubljane, odgovarjajo hišni posestniki, da so pripravljeni na vse žrtve, ki jih zmorejo, in da se morajo delati zaklonišča tudi drugod ako se bodo delala v Ljubljani. Edino pravilo je seveda načelo, da se morajo delati zaklonišča tam, kjer so potrebna, saj tudi mostov ne moremo delati tam, kjer ni vode.

Angliško zaklonišče

Po novem odloku banske uprave bo treba delati v Ljubljani zaklonišča samo v strnjem sistemu in je zakloniščna črta v mestu določena. Hišni posestniki so pa še vedno mnjenja, da morajo tudi najemniki nekaj prispevati za gradnjo zaklonišč, kakor je predlagal referent banske uprave, proti čemu pa sta na anketi ugovarjala zastopnik mestne občine in zastopnik Društva stanovanjskih najemnikov. Na to pa hišni posestniki odgovarjajo, da naj vse stroške pač nosi mestna blagajna in naj bi se zaklonišča gradila skupno za več hiš. Mestna občina naj v ta namen najame primerno posojilo.

Tako je z zaklonišči v Ljubljani. Najbolj gotovo je to, da jih danes še nimamo.

in na njihovem mestu je nastalo eno žrelo, široko skoraj 5 km. Njegove stene dosega pomek višino 1670 m, obod z lavo napolnjenega žrela pa meri blizu 14 km in spada med največje na svetu.

Štiri leta po strašni katastrofi se je napolnila na otok Kodiak ameriška filmska ekspedicija pod vodstvom profesorja Grigsa iz univerze v Ohiu. On je prvi podrobneje opisal to strašno elementarno katastrofo. Izbruh Mount Katmai je bil tako močan, da je odrgalo ogromne skale v velikosti trinadstropne hiše in jih vrglo daleč od ognjenika. Na ozemlju 140 km² so odkrili mnogo manjših ognjenikov in na ti-

soče solfatar in fumarol. Tako je nastalo ime »Dolina desetisočernih dimov«. Čeprav je minilo od izbruha dobrih 27 let, še okolica ognjenika še vedno ni umirila. Daleč naokrog ni nobenih sledov življenja. Vse je pust, pokrito z lavo in vulkanskim pepelom.

Naloga znanstvene ekspedicije, ki bodo v nji geologi, vulkanologi in seizmologi, bo proučiti zlasti izpremembe v zemlji v zadnjih letih iz vseh treh vidikov. Da bo to delo v divji puščavi okrog vulkana olajšano, bo imela ekspedicija s seboj tudi letalo.

Ne kupujte vojaških stvari!

Grda zločina ubojev je treba strogo kaznovati, posebno kadar je škoda nepopravljiva s smrtjo žrtve

Ljubljana, 12. aprila. Zaradi posebnih razmer je na sodnijsko kako aktualen § 122 k. z. Ponovno opozarjamo, naj nihče ne kupuje vojaških stvari. Pred sodniki ljubljanskega okrožnega sodišča so čedalje bolj pogoste kazenske razprave zaradi tega paragrafa, ki določa, da se kaznuje z zapornim do dveh let ali v denarju do 20.000 din, kdor kupi ali sprejme v dar, v zastavo ali zamenjo od vojaka vojaške stvari, ali kdor sprejme vojaške stvari v hranjenje brez odobritve pristojnega vojaškega oblastva ali tega takoj ne obvesti o sprejemu.

Priložnost je velika zdaj za kupovanje vojaških stvari in kupovalci, ki so večinoma delavci in kajzarji, v obmejnih krajih, se zagovarjajo večinoma, da niso vedeli, da je kupovanje vojaških stvari prepovedano. Na sodišču je za obtoženca vsak izgovor dober. vsaj obtoženci tako mislijo, toda ni ga sodnika, ki bi takemu zagovoru verjel in doslej je bil vsi obtoženci te vrste spoznani za krive in obsojeni. Med obtoženci so tudi domači krošnjari, ki prodajajo od hiše do hiše razno drobnarijo in tudi žganje. Eden izmed njih je dobil za žganje vojaške čevlje in se bil seveda obsojen. Neka kmečka žena je kupila od vojaka ruho. Prav poceni jih je dobila in bila jih je vesela, a je doma izrezala vojaški žig in všla v ruho svoj monogram. Te obtoženci sodišče se celo n. moglo verjeti, ki je trdila, da ni vedela o § 122 k. z. Ponovno opozarjamo: ne kupujte vojaških stvari!

OPROSCEN

Pred veliki kazenski senat je prišel neki delavec, ki je bil obtožen po zakonu o zaščiti države. Obtožnica ga je dolžila, da je v naši državi napravil več tisoč letakov s protidržavno vsebino, katere pa ni raztrosil v naši državi, temveč jih je v pismih poslal v neko drugo državo. Letaki so bili napisani v tujem jeziku.

Obtoženec se je zagovarjal, da v naši državi ni delal protidržavne propagande, priznal pa je, da je pisma odposlal na razne naslove v tujo državo, s čimer pa si je dal samo zadoščenje za trpljenje, ki ga je v tuji državi moral prestati.

Sodišče je skušalo predvsem ugotoviti, ali je obtoženec širil letake tudi pri nas in ali je opravljal tu pri nas protidržavno propagando.

Obtoženčevi sosoanovanci so izpovedali, da jim je obtoženec sicer pravil o nekkih pismih, ki jih namerava poslati v tujino.

Maščevanje zapuščene Črnogorke S sedmimi streli usmrtila nezvestega orožnika

Beograd, 7. aprila. V današnjih burnih časih se ne manjka tudi burne dekliške romantike. Iz črne gore poročajo, da je neko zapuščeno dekle, preobčeno v muslimanko, ustrelilo z osmimi streli iz samokresa svojega bivšega zaročenca, orožnika Jovana Paroškega.

V Gusinju, v tihoem obmejnem mestecu ob albanskih mejah, se je odigrala ta ljubavna zalogra. 28 letna Ružica Gjukićeva iz Kraljevskih Bar, iz ponosnega črnogorskega plemena Vasojevićev, je zelo lepo dekle. Že dolgo jo obletavajo fantje, toda Ružica je ostala ravnodušna. V resnici pa se je žarko zaljubila v Jovana Poroskega, v mladega orožniškega kaplarja, ki je služil na orožniški postaji v Trešnjem. Seznanila se je z njim že pred petimi leti, kmalu potem, ko je prišel Jovan na stanico. Takrat ji je bilo 23 let, njemu pa 25. Začela sta se shajati, vselej na skrivaj, vendar je o njuni ljubezni kmalu govorila vsa okolica. Naposled je prišlo do zaroke. Jela sta se pripravljati na poroko. Na svo nesrečo pa je bil Jovan premečen v Gusinje. Kmalu nato je dobila Ružica od njega pismo, v katerem je bil sporočilo, da je premečen v Crmnic. Dekle je zaslutilo, da se nekaj sumljivega kuha. In res je Ružica kmalu izvedela, da

se je njen orožnik zagledal v drugo dekle v Crmnici, v neko Jelo Vukšanovičovo, s katero se je tudi zaročil. Da opere sramo in da se prepriča, koliko je resnice na tem, se je Ružica podala naravnost k Jeli Vukšanovičevi. Predstavila se ji je kot orožnikova sorodnica in je kmalu izvedela vse.

Potrta se je Ružica vrnila domov in skovala načrt maščevanja. Za 200 din je kupila muslimansko oblečilo, se preobčila in zakrita prišla pred orožniško stanico v Gusinju. Tu je čakala s samokresom, ki ga ji je zaplenil pri nekem kmetu. Ko je naposled prišel Jovan proti stanici, je pristopila zagonetna muslimanka in trikrat ustrelila. Smrtno zadet je Jovan še prijel svojo bivšo zaročenko za roko, toda takoj se ga je otresla in izstrelila še ostalih pet strel. Jovan je oblezel na mestu mrtve. Vsa zalogra se je odigrala s filmsko brzo in nihče ni mogel posestvovati. Mrtvega orožnika so prepeljali v mrtvašnico, Ružico pa so odgnali k okrožnemu sodišču v Berane.

ABSTINENT

— Kako si pa mogel postati abstinent? — Nekega dne, ko sem bil pošteno pijan sem videl svojo staro dvakrat in od tistega dne alkoholne pljače niti videti ne morem.

Čudaki in njihova čudaštva

Štirje primeri ljudi, ki so živeli čisto svoje življenje in imeli čudne navade

Svet je bil vedno bogat na posebnostih. Med ljudmi je bilo vedno mnogo čudakov in njihov način življenja se je tako visoko dvigal iz okvira nehanja drugih ljudi, da so se pozni rodovi govorili o njih. Tu hočemo omeniti samo štiri čudake.

Trgovec z uro v roki

V Odesi je živel konec 18. stoletja trgovec Uskovič. Nekdo je bil njegov ladjar na morju strašen vihar. Njegov brat je utonil, njemu se je pa po silnih naporih posrečila rešitev. Tragična bratova smrt ga je tako pretresla, da je ostal vse življenje mračen in potrt. Najbolj se je to poznalo na njegovi izredni točnosti. Vsak dan ob 4.45 je moral vrtnar potrkati na vrata Uskovičeve sobe in zbudit trgovca. Gorje mu, če bi bil potrkal eno minuto prej ali pozneje. Trgovec je hitro vstal, oblekel armensko obleko, ki jo je jel nositi po bratovi smrti in pričel z uro v roki svoje vsakdanje življenje.

Eno minuto je porabil za umivanje, dve minuti pa za oblačenje, potem je 12 minut prepeval pobožne pesmi. Čim je kazal kazalec na uri eno minuto po petih, je nehal peti, čeprav je moral utihniti sredi besede. Sledil je zajtrk, za katerega je porabil točno pet minut. V petih minutah je moral iliti vse pospravljeno, čeprav zajtrk še ni bil končan. Ob pol devetih je odšel v veliko sobo, kjer je imel na mizi pripravljeno gline in vodo. Zavijal si je rokave in modeliral iz gline majhne moške figure, zelo podobne pokojnemu bratu. S tem delom se je ukvarjal dopoldne. Potem se je pa umil in odšel k obedu. Jedel je vedno stoje, za obed je imel samo eno jed. Pil je samo vodo in za obed je potreboval točno 29 minut.

Ob eni je legel z uro v roki na divan v svoji spalnici, kjer je dremal vsak dan

točno 14 minut. Zaspal podnevi ni nikoli. Ob pol dveh mu je prinesel vrtnar črnilo, pero in papir. Trgovec je sedel za pisalno mizo in jel računati. Z matematičnimi nalogami se je ukvarjal do petih. Tako je šlo točno po minutah od jutra do večera, dan za dnem, izjema je bila samo novo leto, ko Uskovič ni držal nepretrgano ure v rokah, temveč je spal tako dolgo, da se je zdanilo. Pa tudi vodi se je izneveril, kajti na novega leta dan je pil čokolado in vino. Tako je živel deset let. Umrl je na dan svoje 70letnice v naročju svojega vrtnarja, ki mu je zapustil vse svoje premoženje.

Dobro založen duhovnik

Leta 1809 je umrl v Hullu v Angliji duhovnik Stagemore. V njegovi zapuščini so našli:

- 50 različnih psov,
- 100 parov nogavic,
- 400 parov čevljev,
- 80 lasulj (sam je hodil vedno plešast),
- 80 vozov in kolesljev,
- 30 nosilnic,
- 200 krampov in lopat,
- 50 sedel,
- 80 plugov (pluga sploh ni nikoli rabil)
- 50 sprehajalnih palic,
- 60 zrebcev in kobil (jahati sploh ni znal),
- 75 lestev,
- 50 pištol

Razen tega so našli v njegovi zapuščini celo skladovnico trgovskih knjig in vse so bile nepopisane.

Nesrečo je hotel odstraniti s sveta

V Edinburghu je živel v začetku 19. stoletja mož, ki je hotel odstraniti s sveta nesrečo. Pisal se je John Garfield. Vse življenje je bil čudak. Najbolj se je to po-

kazalo po njegovi smrti. V njegovi hiši so našli pravi muzej najčudovitejših predmetov. Tu so bile zanke, v katerih so viseli samomorilci, kamne, ob katere so se ljudje spodtaknili, da so padli in si prebili lobanje, ljubavna pisma, ki so povzročila odkritje tajne in s tem smrt, zarjavele igle, ki so zakrivalje zastrupljene krvi itd.

Garfield je bil naročen na vse liste. Čim ej kje prečital poročilo o nesreči, je takoj kupil predmet, ki jo je zakrivil, pa naj je bil še tako drag. Mož je imel fikšno idejo, da bo tako odstranil s sveta nesrečo. Ta misel ga je preganjala vse življenje in zavoljo nje je zapravlil lepo premoženje. Umrl je kot siromak sredi predmetov, ki so bili zakrivilji težke nesreče po vseh krajih sveta.

23 let je vzdržal v postelji

Nekega lepega dne 1791 je prišel v neko krčmo v Kodanju Rus. Najel je sobo, legel v posteljo in ostal v nji celih 23 let, do svoje smrti. Mož ni bil niti bolan, niti blazen. Imel je lepo premoženje. Vsak dan si je dal prinesiti najboljšo jed, čital je knjige in novine. Nihče ni nikoli zvedel njegovega imena. Policija se je sicer zanimala za čudnega gosta, pa tudi ona ni prišla njegovi tajni do dna. Nikoli ni dobil nobenega pisma in nihče ga ni obiskal. Navzlic temu ali pa morda prav zato je bil pa vedno zadovoljen in dobre volje.

Dolina desetisočernih dimov

V Washingtonu je bila sestavljena znanstvena ekspedicija, ki se napoti v kratkem na otok Kodiak, kjer bo temeljito proučila takozvano Dolino desetisočernih dimov, proglajena za Ameriški narodni park. Otok Kodiak je največji v skupini otokov, ležečih blizu južne obale Aljaskje pred širokim ustjem Cookovega zaliva. Leta 1912 je prišlo tam do strašnega vulkanskega izbruha, največjega v zadnjih stoletjih na vsem svetu. Žrelo 2.135 m visokega otoka ognjenika Mount Katmai je v juniju 1912 doslovno zletelo v zrak. Prvotno je imel ognjenik tri vrhove, ki so pa izginili

— Morilec in slepar bi bil gotovo tako previden, da bi bil prstan snel.

— Morda. Prstan je bil enostaven, morda celo zaročni prstan. Toda v njem je bilo nekaj vgrajirano — značilna podrobnost, ki za njo gotovo ni vedel niti najintimnejši prijatelj.

— Mati, mati moja! — je vzklilnil Herve ves razburjen. — In kakšen napis je bil to?

— To izveš, če najdeš prstan, — je zašepetala Gaetana.

Bolest je prešinila sinovo srce.

— O, njegova mati je poznala tajno tistega moža, — tajno ki bi je ne bil odkril niti svojemu najboljšemu prijatelju... V prstan vgrajirano geslo... geslo ljubezni!... In kako je hrepelala, da bi dobila nazaj ta spomin... No, prinesem ji prstan, pa čeprav bi moral tisočkrat tvegati življenje. Gotovo ni imela poguma povedati mi, da gre za njeno čast.

Gaetana je videla, kako so se zaiskrile sinove oči, on je pa opazil v njenih izpremenjenih potezah in v njenem prestrašenem pogledu sledove strahu, o katerem je prej mislil, da mu je nedostopna.

— Mati! — je vzklilnil, — računajte name, da dobim to rodbinsko dragocenost, če je sploh še kje...

— Ne moti se, — ga je prekinila. — Prstan nima drugega pomena, nego da se najde z njegovo pomočjo kraj, kjer po mojem mnenju leži. Če ne stori markiz nič drugega, nego naroči odnesti ga, bodo moje slutnje...

— Naroči odnesti ga? Komu pa?

— Valcor pošilja v Ameriko posebnega sla.

— Ta njegov sel mi sam pokaže sled, ki se je bom moral držati, — je dejal Herve, — kajti pri vsej svoji vnemi, s katero hočem izpolniti vašo voljo, draga mati, — bi vendar ne mogel preiskati vse dežele, da bi našel prstan z mrličevim prahom.

— Če bi ne bilo te okolnosti, bi ti take naloge sploh ne bila poverila, sin moj. Vedoč pa, da se de Valcor pripravlja najti prstan, sem slučajno tudi zvedela, koga namerava poslati v Ameriko.

— In kdo je to?

— Mož, čigar izvolitev utrjuje moj sum. To me tudi utrjuje v prepričanju, da gre za nekaj skrivnega. Če bi se hotel markiz kratkoma polastiti rodbinske dragocenosti, bi lahko našel med svojimi bolivijskimi zaupniki in uslužbenci dovolj zanesljivih ljudi, ki bi izpolnili njegovo povelje.

— No torej, ali veš, kdo odputuje s tajnimi navodili v Valcorio, v tiste napol divje kraje, kjer se lahko potepajo tudi največji lopovi, ne da bi poštna družba to opazila? To je malone sam divjak, mož, ki se neprestano upira družbenemu redu, mož brez vesti in brez strahu, slepar Mathias Gael.

— Mathias Gael?

Herve je ponovil to ime, kakor da mu ni povedalo mnogo. Zdal je poslušal pripovedovanje svoje matere z izrazom globoke bistroumnosti in pozornosti, s katero je bil obdaran in ki je dopolnjevala njegove življenjske izkušnje. Če je imel pred seboj kak problem, je ta njegova prirojena inteligenca vedno premagala njegov nemir in končno je vedno premagal z njeno pomočjo vse dvome.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

— Saj tudi ne bo. Zločin, ki ga je po vsej verjetnosti storil njen oče, bi pa ne bil edini razlog, da bi se moral odpovedati svoji Michelini.

— Če je bil morda ta zločin vzrok in izvor njegove premoženja, ne sprejemam od njega niti belica, — je vzklilnil Herve. — Samo, da ostane Michelina moja žena, odpeljem jo daleč izven ozračja spletk in laži.

Te trde besede so zadele mater. To ozračje je ustvarila ona okrog njega. A on je preveč trpel, da bi je ne delal odgovorne. To je bila njena kazen. Uklonila se je usodi.

— Sin moj, ali veruješ dovolj trdno vame, da sprejemš poslanstvo, ki sem ti ga pripravila?

— Izpolnim ga, mati.

Vprašanje je zahtevalo drugačen odgovor. Toda gospa de Ferneuse ni vztrajala na njem.

— Čuj, — je dejala, — Renaud de Valcor ima vzroke za domnevo, da jaz, edina na svetu, dvomim

o njegovem poreklu. On trdi, da ima dokaz, ki bi te dvome razpršil. Nekakšen predmet — svet spomin. Ta predmet je baje pustil na varnem onstran morja. Namerava ga dobiti nazaj, da bi mi ga pokazal.

— Kakšen dokaz je to? — je vprašal Herve.

— Pisan dokument?

— Ne.

Gaetana je za hip obmolnila, potem je pa priponila:

— Prstan.

— Prstan?

— Da.

— Kje je ta prstan? Dejali ste: na varnem.

— Ta izraz je rabil Valcor.

— In on pomeni?

— Zame ima ta beseda strašen pomen v kolikor se ujema z drugimi znamenji, — je odgovorila grofica.

— Kakšen pomen? Katero je tisto varno mesto?

— Grob.

Herve je obmolnil in se z globokim izrazom ozrl na grofico.

— Ali že slutiš? — je dejala. — Prstan je ostal najbrž na prstu človeka, čigar mesto je zavzel ta mož.

— Mesto markiza de Valcora?

— Da.

— Kaj je bil ta prstan?

— Rodbinska dragocenost.

Anton Tomšič — na solncu

Čez 70 let se je odprla zemlja — Zemski ostanki še ohranjeni — Zadnji dan in noč na starem pokopališču

«Kaj je bil rajni našemu zatiranemu narodu to bo vsak občutil, ko bere te v vseh bradikostih pisane vrstice.»
»Slov. Narod« 27. V. 1871
Maribor, 11. aprila
Malo čudno se bere in sliši zgornji naslov, pa je v redu. Če že drugi nima smisla in občutka za nadaljnji večni mir in pokoj rajnega Antona Tomšiča, pa je po kazala pomladna priroda posebno usmiljenje do njega. Še snovi je izgledalo, kakor da bo danes vremensko kritičen dan, pa se je preko noči spremenilo in danes smo imeli lepo jutro. Ker o Tomšičevem izkopu ni bil nihče znan, zainteresiranih obveščen, smo bili glede točnega roka navezani na slučajne vesti. V smislu letih naj bi se bila komisijska ekshumacija izvršila že danes zjutraj. Snovi šele pa smo doznali, da se bo zgodilo šele v petek zjutraj, pač pa se bo danes že pripravil grob. To naj bi se bilo zgodilo šele popoldne. Prišlo pa je to delo na vrsto že dopoldne. Malo pred 9. uro pride h grobu grobar-

jev pomočnik Alojzij Ozim z lopato in s krampom in delo se je pričelo v slučajni navzočnosti dolgoletnega skrbnika tega groba. Izprva je bilo izkopavanje zelo težko, ker je bila vrhinja zemlja prerasčena z globoko v zemljo segajočimi koreninami zimzelenih. Šele po odstranitvi tega je šlo kopanje lažje naprej. Na licu mesta dospeli bivši pek — ki paznik g. Svesšek je opozoril, da je on pred 10 leti ta grob našel globoko vdrt in je jama nasul z nad pol metrom druge zemlje. Ostali del groba so koprive tako visoko prerasle, da se je komaj še poznal nagrobnik, ki ga je potem on poponoma prenovil. Da je grob postal še bolj reprezentativen, ga je obdal s posebnim okvirjem.
Med tem pojasnilom je Ozim prišel že do prvotne zemlje in je že tudi našel obseg jame. Delo je šlo čedalje lažje izpod rok. Pod spomenikom je bil precej globoko vzdignjen podstavek.
Okrog 11. ure je že prišel do cilja. Govorilo se je po Mariboru, da itak nima no-

benega pomena Tomšiča izkopavati, ker po 70 letih pač že ne bo več sledu o njem. Pa so se motili vsi, ki so tako mislili in delovali. Toliko namreč se je že pri tem delu ugotovilo, da je okostje še precej ohranjeno. Natančneje pa se bo to ugotovilo jutri ob priliki uradnega pregleda.
Toda prišlo je vse drugače. Prišlo je nepričakovano tako rekoč na višku svetovne tragedije in ko ima tudi ta mali politični in strankarsko tako nesrečno razdvojeni slovenski narod ob meji toliko nujnih življenjskih skrbi. Kakor tam zunaj veiki nič ne vprašajo živih malih, tako tudi tukaj ni nihče nikogar vprašal.
Danes se počiva zadnji sončni dan in zadnja noč v zemlji, v kateri je do zadnjega časa v miru počival malone 70 let. Jutri ob tem času ga že ne bo več med sosedmi, ki uživajo več sreče da namreč še nadalje lahko ostanejo v tej slovenski zemlji, ki je bila tolikokrat posvečena z blagoslovom: Bog, daj jim večni mir in pokoj vsem, ki tu počivajo!

kg krompirja. — Od doma je pobegnila 17letna živilska vajenka Gizela Janžekovičeva iz Vukovskega doma v Slovenskih gorah. Dekleta iščejo sedaj orožniki in policija. Na križišču Slovenske in Splavarske ulice sta trčila kolesarja. Pri tem je dobila 17letna Elizabeta Požar iz Selnice ob Dravi poškodbe na nogi. — Privatnemu uradniku Ivanu Jelencu je izginil iz neke gostilne v Vetrinski ulici 900 din vreden zimski plašč. Za tatomo poizveduje policija.
— Očistili mariborske garnizije priredijo v čast premeščenih in rezervnih oficirjev, ki dokončujejo vaje, svoj prijateljski večer 13. t. m. ob 21. v veliki dvorani Narodnega doma. Ker se posebna povabila ne bodo razpošiljala, so tem potom vabljeni tudi prijatelji oficirjev in njih rodbine. Obлека poljovka.
— Podravska podružnica SPD v Rušah vabi članstvo, da se udeležijo polnoštevno in rednega občnega zbora, ki se bo vršil 25. aprila 1940 v gostilni Crnko ob 20.
— Sportne vesti. Prvenstvena tekma med ISSK Mariborom in SK Muro, ki bi morala biti v nedeljo 14. t. m. v Mariboru, je bila preložena na poznejši termin. Tako se bo v nedeljo 14. aprila vršila na Rapi-dovem igrišču, kjer se bosta srečala SK železnikarji in SK Rapid. Za tekmo vlada veliko zanimanje.
— Razočarano dekle zahteva 100.000 din odškodnine. Neka 22letna privatna uradnica je ovadila oblastem nekega 29letnega državnega uradnika, češ da je izvršil nad njo nasilje in zahteva zaradi bolečin in zmanjšanih izgub za poroko 100.000 din odškodnine. Omenjena privatna uradnica je namreč pred meseci spoznala nekega državnega uradnika, ki je kazal vse znake, da jo bo poročil. Bil je zelo ljubezljiv in se je na vso moč trudil, da dobi vse, kar lahko nudi dekletu snubitelju. Toda dekletu je bilo trdo, kakor se je snubiteljski deli časa ni več zglasil. Nekega večera pa se je nenačakovano spet pojavil pri dekletu in izvršil v odsotnosti domačih nad njo nasilje. Na dekletove kilice se je pojavila njena mati, ki ji je snubitelj pojasnil, da je zelo temperamenten. Zadeva bi se morala likvidirati s tem, da se zaročenec poroči, toda o tem zaročenec ni hotel ničesar slišati. Sedaj je dekletu možakarja ovadilo oblastem in se z zanimanjem pričakuje zid te zadeve.
— Petrolejka povzročila katastrofo. Znano je, da uporablja naše podezelsko ljuštvo zaradi pomanjkanja petroleja bencin, ki ga je lažje dobiti. Tako je tudi posestnik Tomaž Znidarčič v Zamušanih napolnil petrolejko z bencinom ne vedoč, kakšno nevarnost se s tem izpostavlja. Ko je zjutraj okoli 4. ure nameraval krmiti živino v hlevu in je bila še tema, je prižgal petrolejko. V naslednjem trenutku je nastala silna eksplozija, ki pa k sreči Znidarčiča ni poškodovala. Posledica eksplozije pa je bila, da se je vnela strelja Tomažič in se na vso moč prizadeval, da bi ogenj pogasil, toda bilo je zaman. Ogenj se je z bliskovito naglico razširil na vse gospodarsko poslopje in je odloj prešel tudi na stanovanjsko poslopje. Oba objekta sta v kratkem času zgorela do tal. Rešili so le živino in nekatere stroje ter obleke, dočim je ves ostali inventar s krmno in drugimi železnimi predmeti vred zgorel. Posestnik Tomaž Znidarčič ima zaradi požara nad 40.000 din škodo.
— Z razparanim trebuhom je živel pet dni. Poročali smo že da dva moška v Laporju pri Slovenski Bistrici napadla posestniškega sina Kristijana Mraka ter mu z nožem razparala trebuh tako da je izstopilo drobovje. Težko poškodovanega Mraka so nemudoma prepeljali v mariborsko splošno bolnico, kjer so mu nudili zdravniško pomoč. Toda poškodbe so bile tako težke in usodne, da je nesrečni Mrak večerj podlegel poškodbam in umrl. Potem ko se je pet dni boril s smrtjo. Truplo pokojnega Kristijana Mraka so prepeljali v mrtvašnico na mestnem pokopališču na Pobrežju, kjer se je večerj popoldne vršila obdukcijska njegovega trupla.
— Gori! V Silezu je zaradi slabega dimnika nastal požar na poslopju posestnice Neže Salamun. K sreči so ogenj še pravo-

časno opazili in se je domačinom posrečilo, da so ogenj pogasili. Zgorela je le streha in znaša škoda okoli 10.000 din.
— Uprava mariborskega pododpora Zdrženja rezervnih oficirjev vabi vse rezerve oficirje iz Maribora in okolice na družabni večer, ki ga priredijo oficirji mariborske garnizije v čast premeščenih aktivnih oficirjev in tudi rezervnih oficirjev, ki dokončujejo orožne vaje. Prireditve bo v soboto 13. aprila ob 21. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Vstop prost, ob-leka poljovka.
— Upravljeno zanimanje vlada v Mariboru za nastop mlad h slovenskih pisateljev Umetniškega kluba iz Ljubljane: Torkarja, Kiaute, Mrzela, Kranjca in Bartola, ki bo o v nedeljo 14. t. m. zvečer brai svojo prozo in pesmi v Narodnem gledališču.
— Vlomilci v frančiškanski samostan. Danes ponoči je bilo vlomljeno v prostore frančiškanskega samostana. Vdrli so v zakristijo, kjer so odprli tri omarice, potem so se pa vthotapili v pisarno, kjer so se lotili železne blagajne, a brez uspeha. Odpejali so samo žensko kolo in odnesli cerkvenikov klubok, iz kuhinje pa razne drobce.
Mariborsko gledališče
Petek, 12. aprila, Zaprti.
Sobota, 13. aprila, ob 20.: »Cigan baron«. Znižane cene.
Nedelja, 14. aprila, ob 15.: »Gejše«, ob 20.: Literarni večer umetniškega društva iz Ljubljane.
Konec tedna v mariborskem gledališču. V soboto se ponovi priljubljena opereta »Cigan baron« — prvič ab znižanih cenah. — V nedeljo popoldne se predstavi simpatično sprejeta angleška opereta »Gejše«, zvečer pa priredi ljubljansko Umetniško društvo svoj literarni večer, za katerega veljajo znižane dramske cene.

Zanimiv spored »Kobanskega tedna« Priredbe ga pod okriljem mariborske CMD in bo trajal od 15. do 21. aprila

Maribor, 11. aprila
Ni ostal zaman glas našega lista v zvezi z nedavnim člankom. Odziv je prišel predvsem s Kozjaka samega. Požrtvovalni Kobanci iz naše prijazne Kamniške organizirajo namreč pod okriljem CMD v Mariboru »Kobanski teden«, ki bo trajal od 15. do 21. aprila. Posamezne prireditve bodo v glavnem v sokoškem domu. Spored je popolnoma prikrjojen misli našega Kozjaka in ima sledeče prireditve:
V ponedeljek 15. aprila ob 20. bo otvorjena slikarska razstava »Kobanske«. Na tej razstavi bo razstavil svoja dela akademski slikar Lojze Šušmelj, doma s Kobanskega. V torek 16. t. m. ob 20. uri sledi predavanje o našem Kozjaku. Predaval bo znani poznavalec tega našega obmejnega predela in znani narodni delavec g. Ivan Robnik. V četrtek 18. t. m. bo predaval akademski slikar Franjo Golob o temi: »Kobanski in slovenska umetnost.« V petek ob 20. bo poseben kobanski večer.

Sodelujejo pevec Kobanci iz Kamnice. Pisatelj Ivan Potrč pa bo recitiral odlomke iz svojih del. Na večerjo nastopi tudi priljubljeni kmečki godbeni trio iz Selnice ob Dravi. V soboto 20. aprila ob 20. uri pa uprizori Igralska družina Rdečega križa iz Selnice ob Dravi igro »Reveček Andrejček«. Zanimivo je, da bodo sodelujoči igrali in nastopili v domači kobanski govoric. V nedeljo 21. aprila pa bo zaključek našega prvega kozjaškega tedna. Ob 10. uri bo anketa o današnjih prilikah na Kozjaku. Zatem pa nastopi znani mladinski pevski zbor iz Selnice ob Dravi pod vodstvom g. M. Lorbecka.
Prepričani smo, da bo naš nacionalni in kulturni Maribor prisluhnil hvalevredni pobudi, ki prihaja iz domač izpostavljenega Kozjaka. Podpirajo požrtvovalne organizatorje prvega tedna te vrste in pokazimo s številnim odzivom, da hočemo razumeti, spoznavati ter upoštevati potrebe in težnje našega obmejnega kozjaškega ljudstva.

Zbor obmejnega sokolstva v Mariboru Priprave za župni zlet mariborske sokolske župe

Maribor, 12. aprila
V teku so živahne priprave za letošnji župni zlet mariborske sokolske župe. Pr-

Osnutek znaka za zlet mariborske Sokolske župe, ki bo 2. VI., 8. in 9. VI. v Mariboru

votno je bilo predvideno, da bo zlet v Studencih pri Mariboru. Iz tehničnih razlogov pa se je župno vodstvo odločilo, da se bo

vršil zlet v Mariboru. Nacionalni in sokolski Maribor se že sedaj vneto pripravlja, da čim slovesneje in čim topleje sprejme veliko armado obmejnega sokolstva, ki se bo zgrnila ob tej priliki v Maribor.
Iz pripravljalnega odbora, ki organizira letošnji župni zlet, smo prejeli sledeče zanimive podatke: Vodstvo oz. tajništvo je prevzel br. Al. Kralj, blag. odbor načeljuje br. Stanko Škerl, odboru za prehrano in prenočišče br. Metod Bureš, rediteljskemu odboru br. Pavle Vošner, zdravstvenemu odboru br. dr. Fr. Pavlič, fotografiskemu br. dr. S. Lutman, zap. s. Vida Mihalčičeva. Razen tega so v odboru tudi delegati vseh mariborskih sokolskih društev. Dne 2. junija bo mladinski dan, dne 5. junija bo koncert slovenske pesmi v mestnem parku, dne 8. junija bodo tekme in zvečer akademija, dne 9. junija pa povorka ter zletni dan, h kateremu se bo zbralo vse obmejno sokolsko in nacionalno občinstvo.
Sokolski in nacionalni Maribor! Razodeni svoje dobro in zlet sokolsko, nacionalno ter slovensko sreč! Sprejmi sokolske brate in sestre z navdušenjem in bratsko ljubeznijo!

Pred ponovno podražitvijo kruha Važen sestanek mariborskih pekovskih mojstrov

Maribor, 11. aprila
Skoro polnoštevno so se udeležili pekovski mojstri svojega sestanka. Le dva sta bila odsotna. Zborovanje je vodil g. Jakob Koren, ki je v uvodu naglasal, da je bil sestanek sklican zaradi zelo važnih zadev pekovske stroke. Razpravljali so predvsem o dvigu cene moki, ki je od novembra 1939 poskočila v ceni za 85 par pri kg. Podražilo so se tudi druge sirovine v pekovski stroki, zlasti kurivo. Pekovski mojstri niso hoteli doslej podražiti kruha, ker se zavedajo, da je kruh predvsem hrana najrevnejih ljudskih slojev. Zaradi nove protidraginske uredbe pa ne smejo več peki sami regulirati krušnih cen. Sprito tega so sklenili, da storijo potrebne korake za primerno zvižanje cen pekovskih izdelkov. Nekateri govorniki so pri tem opozorili na veliko škodljivost preprodajalcev kruha in nesmiselne konkurence, ki se očituje zlasti v dostavljanju predmetov te stroke različnim strankam.

Obenem so sklenili pekovski mojstri, da se sprito naraščajoče dragine prizna pomočnikom 5% draginska doklada na temelju mezde od 20. aprila dalje, tako da bo prvo izplačilo dne 27. aprila. Tudi je bilo govora na zborovanju o prodajni centrali kvasa v Beogradu, ki je točno odredila cene kvasu. Trgovci pa se niso držali teh cen in so poljubno prodajali kvas po 35 din za kg in še več. Nabavna in prodajna zadruga pekovskih mojstrov je morala posredovati in je dobila od prodajne centralne obvestilo, da smejo zahtevati preprodajalci kvasa z dostavo na dom le 34.25 din za kg. Pri slučajnostih je opozoril predsednik g. Koren družtvene članice, da se točno ravna po uredbi o cenah, ker se sicer izpostavljajo kazni 3000 din in zaporo do 30 dni. Tudi bodo pekarnice v bodoče kontrolirane zaradi striktnega izvajanja kolektivne pogodbe.

Mariborske in okoliške novice

— Nočno lekarniško službo imata še danes Maverjeva lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici 12, tel. 28-12, ter Vaupotova lekarna pri Angelu varuhu na Aleksandrovi cesti 33, tel. 22-13.
— Poroke. V začetnem času so se v Mariboru poročili: Viktor Kos, pomožni delavec državnih železnic, Razvanje, in Marija Polkeš, posestnica, Pobrežje; Rudolf Meluzinek, pomožni delavec, in Marija Male, bivša sobarica, Tezno; Konrad Rozman, policijski agent, Vodnikov trg, in Elizabeta Matko, trgovska nastavljenka, Koseškega ulica 27; Franc Pravec, orožniški podnadrednik, in Alojzija Klajnšek, posestnica, Pobrežje; Hugo Cenc, lesni manipulant, in Ana Fras, tovarniška delavka, Kacijanarjeva ulica 22; Ivan Podjavšek, tkalec, in Elizabeta Bach, zasebnica, Klavniška ulica 6; Herbert Kranjc, narednik pilot, in Ema Fišbacher, trgovska pomočnica; Franc Ambroš, posestnik, in Kristina Rakuša; Milan Milčič, orožniški narednik-vodnik, in Anica Novak; Ivan Mlakar, delavec, in Avguštna Stupnik. Bilo srečno!
— Z Abrahamom se je srečal. Skoraj bi bil si ne mogli misliti: inž. Jože Jelenc obhaja 50letniko rojstva v Mariboru menda ni tako popularne osebe, zlasti v našem družabnem življenju, kakor je inž. Jože

Jelenc. V vsaki družbi je izredno dobrodošel gost. S svojo vedrostjo in neverjetno duhovitostjo ohranja med znanci in prijatelji dobro voljo. Je še pravi mladenič. Vzorno in požrtvovalno sodeluje pri raznih nacionalnih društvih. Posebno velike za-sluge si je priobril v okviru SPD. Je tudi dolgo vrsto let član mariborskega mestnega sveta ki je s svojimi tehničnimi nasveti in strokovnim znanjem mnogo pripomogel k ustvarjanju ter oblikovanju mariborskega parka »až. 01. 3. 7890 19 TTT vega Maribora. Je tudi velik prijatelj mariborskih novinarjev, ki cenijo v njem izredne odlike ter spretnosti, ki so zlasti za izvrševanje novinarskega poklica zelo važne. To evlja zlasti za njegovo segavost in duhovitost, ki je z nerom usmerjena do pravilne mere. Želimu mu, da bi tudi ostale življenjske »križe« nadel na svoja ramena s takšno mladeniško lahkoto, čilostjo in živahnostjo, kakor ob petem skrižu.
— Nabiralni dan. V nedeljo 14. aprila bodo po vsej Jugoslaviji praznovali dan pomladke Rdečega križa. V ta namen bo priredila tukajšnja sekcija Pomladke sreškega odbora društva Rdečega križa v Mariboru nabiralni dan in sicer v oboto 13. aprila popoldne in v nedeljo 14. t. m. dopoldne. Zbirka je namenjena izključno naši siromašni ter okrepitve potrebni sokol-

mladini. Pri akciji bodo sodelovali dijaki in dijakinje mariborskih šol. Narodna dolžnost vseh je, da podpro školsko mladino. Naj ne bo nikogar med nami, ki ne bi vrgel d narja v puščico in žrtvoval vsaj skromen prispevek.
— Razstava Mušič-Putnih v beli dvorani Sokolskega doma bo trajala še samo do nedelje 14. aprila. Dosegla je izredno velik obisk in zanimanje, posebno radi tega, ker razstavlja oba umetnika prvič v večjem obsegu. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 18. ure.
— Iz Kasaških vrst. Sporočajo nam, da ni g. Franc Filipič oostopil samo kot predsednik Kasaškega društva, ampak tudi kot odbornik.
— Nova grobova. V splošni bolnici je umrl tovarniški delavec Štefan Kavran, star 39 let. Na Pobrežju pa je preminila delavčeva žena Terezija Marko, stara 70 let. Žalujčim naše globoko sožalje!

— Vertinkova mama je umrla. Preminila je gospa Amalja Vertinkova, stara 81 let. Ditišla jo je vroča materinska ljubezen. V Ormožu je vneto sodelovala pri ustanovitvi ženske poružnice CMD. Požrtvovalno in vzorno je sodelovala pri vseh predvojnih nacionalnih prireditvah v Narodnem domu. Njene hčerke je štelo mariborsko sokolsko društvo med svoje najvztrajnejše tovalke. Plemenita pokojnica je bila vse svoje življenje ljubezniva, narodno zavedna žena. Ohranimo ji trajen spomin. Žalujčim naše globoko sožalje.

— Svarilo. V zadnjem času hodijo okrog zasebnikov in javnih ustanov ljudje, ki se izdajajo za razne uboge umetnike, zlasti slikarje in pevce, nabirajo podpore in prodajajo manjvredna dela. Podpisani klub si šteje v dolžnost opozoriti vso javnost na to, da naj od takih ljudi zahteva potrdilo podpisane kluba, ki jih bo dajal samo resnični umetnikom, ki so podpore potrebni. Posamezniki se tudi lahko obrnejo telefonski na predsednika kluba, telefon št. 26-66, ali na podpredsednika, telefon št. 22-15. — Umetniški klub v Mariboru.
— Razne novice. V neki gostilni je neki 38letni Rudolf M. iz Zagorja napadel brivskega mojstra Franja Kneza ter njegovega pomočnika Jovana Zavišina, ker se Rudolfu M. nista legitimirala. Rudolf M. se je namreč izdal za detektiva. Stražnik je lažnega detektiva zaprl. — V Jezdarski ulici so našli kolo z evidentno številko 2-20844, ki jo dobi lastnik pri policiji. Na glavnem trgu je neki kolesar povozil štetno trgovčevno hčerko Justino Skaza, ki je dobila poškodbe po glavi. — V Orehovi vasi 67 so neznanli zlikovci odneali iz kleti posestnika Franca Spuraja 300

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekiti izjave beseda din 1.- davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase se priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par davek posebej. Najmanjši znesek 5.- din.

VELIKO MESNICO V ZAGREBU

v središču, v bližini Jelačićevega trga, najprometnejša položaja, izvrstno iado, prodamo s celokupnim inventarjem, modernim, s portaino izložbo, vpe-ljanim telefonom in stalnimi strankami za 38.000 din. Najsigurnejša eksistencija. Poslovalnica Pavleković, Zagreb. 1064

Oglašuj male oglase

Slovenski Narod
ker so našim cenili!

POHISTVO

po naročilu najceneje. Vsakovrstni stoli, politirani oprave, vsa popravila najceneje — ZORMAN, Breg 14. 1076

PRITLIKAVCE

hrušove; Gellertove, Vilija-movko in Pastorovko ima še na razpolago drevesnica Koren, Mozirje. 1074

KTISEJE

ENO VEČERJAVNE JUGOGRAFIKA V PETRA NASIP 23

PRODAM

OREHOVA JEDRICA
sortiran cvetlični med in me-dico dobite najceneje v

MEDAKNI

Ljubljana. Zidovska ul. 6 18/L

LANZ LOKOMOBIL

z ventiliim krmilom 50-55 ks za kurjavo z odpadki in zagovino, v zelo dobrem stanju — prodaja Paromlin Novak, Grubšno polje. 1063

SPORTNI KOLES

damsko in moško, ter šivalni stroj prodam. ZORC, Marencičeva ul. 5, Moste. 987

ČEBULO

domačo, zdravo, kg 1.50 din, nudi Josip Lah, Osluševci p. Ptuj. 1072

DVA OLEANDRA

lepa košata, visoka 230 cm naprodaj. Vodnikova 65. 1071

SENO

za konje in krave prodam. — Suštar, Dolenjska cesta. 1078

SUHE DESKE

za mizarje ugodno prodam. — Suštar, Dolenjska cesta. 1079

SLUŽBE

za pisarno, ki je izučena šivilja, sobarico in podkuharico iščem za hotel na morju. M. Bernek, Karlovac, oficirski dom. 1075

EDINSTVEN

POIZKUS S PUDROM

ki preseneča 10.000

žen

Poziliven DOKAZ, da lahko izgledate lepši

Presenetljiva nova iznajdba z pudrih Čudovita nova sestavina, ki olepija kožo. Prinaša venjo novo življenje in sijaj. Da blede, brezbarvni polti mladostno, prirodno barvo ter povzroči, da se puder obdrži na licu — celo na vetru v dežju ter vkižub potanju. Preprečuje maščobni; blešč nosu. Ta patentirana nova sestavina se imenuje »kremenska pena«, vsebuje pa jo samo puder Tokalon.

RESNIČNO SENZACIONALNA PONUDBA

Napudrajte eno polovico lica s pudrom Tokalonom s »kremensko peno«, drugo polovico pa s kakim drugim navadnim pudrom. Ako ona polovica, na kateri je »kremenska pena«, ni videti bolj sveža, mlajša in lepša kakor druga polovica, potem vam povrnemo celokupno ceno »kremenske pudra Tokalon.

Prepiri in debate zaradi zaklonišč

Hišni posestniki v Ljubljani bi potrošili za gradnjo zaklonišč okoli 50 milijonov dinarjev in vprašujejo, kje naj vzamejo denar

Ljubljana 12. aprila. Dogodki z usodnimi posledicami se nagle razvijajo in Ljubljanci upravičeno vprašujejo, kako je z zaklonišči v Ljubljani, o katerih je bilo v mestu pred meseci toliko govora. O javnih zakloniščih, ki jih je zgradila mestna občina, vemo, da so zgrajena ali v gradnji, kaj pa je z zaklonišči v ljubljanskih hišah, saj vsi Ljubljanci in vse Ljubljankice ne bodo mogli v javna zaklonišča, če bo treba nekega dne morda iskati zavetja v njih.

Nemško zaklonišče v obliki okroglega stolpa

Ko je mestna občina meseca oktobra lani presenetila ljubljanske hišne posestnike s pozivom, da morajo v štirinajstih dneh predložiti načrte za napravo zaklonišč in z gradnjo zaklonišč nemudoma začeti, ni mestna občina, kakor izjavljajo ljubljanski hišni posestniki, prav nič upoštevala. Kje naj hišni posestniki vzamejo denar za gradnjo zaklonišč. Preračunali so, da gradnja zaklonišč ni tako enostavna in še celo ne poceni zadeva, kakor so nekateri prvotno mislili. Če bi morali ljubljanski hišni posestniki graditi zaklonišča po prvotnem načrtu, bi potrebovali okrog 50 milijonov dinarjev samo za zaklonišča.

Hišni posestniki so poslali banški upra-

vi takoj pismeno vlogo, v kateri so razložili, zakaj je gradnja zaklonišč, kakor jih zahteva mestna občina, neizvedljiva. Hišni posestniki so se tudi osebno oglasili pri odločilnih referentih na banški upravi. Posebna deputacija je pojasnila referentom, da je načrt mestne občine za gradnjo zaklonišč v ljubljanskih hišah neizvedljiv. Akcija je uspela, banska uprava je deputaciji hišnih posestnikov ustregla in je odredila, da morejo hišni posestniki prostovoljno graditi zaklonišča, priložili k temu pa jih nihče ne more. In še v primeru prostovoljne gradnje zaklonišč mora mestna občina napraviti potrebne načrte brezplačno in morajo biti tudi vsi ogledi komisij in podobno oproščeni običajnih taks.

Na vse to so napeli vse strune nekateri posestniki in nekateri skupine, da bi le obveljala prva odredba mestnega poglavarstva in da bi bili hišni posestniki prisiljeni graditi zaklonišča v svojih hišah. Hišnim posestnikom akcija od strani ni bila všeč, kar je razumljivo, kakor je tudi razumljivo prizadevanje tistih ljubljancev, ki bi se radi zatekli v potrebi v zaklonišča, katera bi zgradili hišni posestniki v svojih hišah.

Dne 9. februarja je banska uprava sklicala posebno anketo glede vprašanja zaklonišč v ljubljanskih hišah. O napravi in o gradnji zaklonišč je poročal univ. prof. dr. Kasal, ki je prišel do prepričanja, da ni mogoče zgraditi v ljubljanskih hišah pred napadi iz zraka res varna zaklonišča, mogoče pa je zgraditi zasilna in začasna zaklonišča z razmeroma majhnimi stroški, zlasti v starih ljubljanskih hišah, ki imajo močne oboke, katere bi bilo treba samo primerno podpreti s tramovi in nasuti ne kaj peska nad njimi, kar bi stalo nekaj tisoč dinarjev.

Prof. Kasal je tudi izračunal, da bi prav v in popolnoma varno zaklonišča na primer v vili, kjer stanujeta 2 stranki z 10 osebami, stalo 80.000 din ali pa tudi več glede na to, da se gradbeni material v zadnjem času precej draži.

Na podlagi rezultatov ankete o zakloniš-

jo ničesar storiti in žrtvovati za pasivno obrambo stanovalcev in s tem prebivalstva Ljubljane, odgovarjajo hišni posestniki, da so pripravljeni na vse žrtve, ki jih zmorejo, in da se morajo delati zaklonišča tudi drugod ako se bodo delala v Ljubljani. Edino pravilo je seveda načelo, da se morajo delati zaklonišča tam, kjer so potrebna, saj tudi mostov ne moremo delati tam, kjer ni vode.

Angleško zaklonišče

Po novem odloku banske uprave bo treba delati v Ljubljani zaklonišča samo v strnjem sistemu in je zakloniščna črta v mestu določena. Hišni posestniki so pa še vedno mnenja, da morajo tudi najemniki nekaj prispevati za gradnjo zaklonišč, kakor je predlagal referent banske uprave, proti čemur pa sta na anketi ugovarjala zastopnik mestne občine in zastopnik Društva stanovalskih najemnikov. Na to pa hišni posestniki odgovarjajo, da naj vse stroške pač nosi mestna občina in naj bi se zaklonišča gradila skupno za več hiš. Mestna občina naj v ta namen najame primerno posojilo.

Tako je z zaklonišči v Ljubljani. Najbolj gotovo je to, da jih danes še nimamo.

in na njihovem mestu je nastalo eno žrelo, široko skoraj 5 km. Njegove stene dosega do ponedelja višino 1670 m, obod z lavo napolnjenega žrela pa meri blizu 14 km in spada med največje na svetu.

Štiri leta po strašni katastrofi se je nepotila na otok Kodiak ameriška filmska ekspedicija pod vodstvom profesorja Griggsa iz univerze v Ohiu. On je prvi podrobneje opisal to strašno elementarno katastrofo. Izbruh Mount Katmai je bil tako močan, da je odtrgalo ogromne skale v velikosti trinadstropne hiše in jih vrгло daleč od ognjenika. Na ozemlju 140 km² so odkrili mnogo manjših ognjenikov in na ti-

soče solfatar in fumarol. Tako je nastalo ime »Dolina desetisočernih dimov«. Čeprav je minilo od izbruha dobrih 27 let, se okolica ognjenika še vedno ni umirila. Daleč naokrog ni nobenih sledov življenja. Vse je pustlo, pokrito z lavo in vulkanskim pepelom.

Naloga znanstvene ekspedicije, ki bodo v nji geologi, vulkanologi in seizmologi, bo proučiti zlasti izpremembe v zemlji v zadnjih letih iz vseh treh vidikov. Da bo to delo v divji pustlini okrog vulkana olajšano, bo imela ekspedicija s seboj tudi letalo.

Ne kupujte vojaških stvari!

Grda zločinstva ubojev je treba strogo kaznovati, posebno kadar je škoda nepopravljiva s smrtjo žrtve

Ljubljana, 12. aprila. Zaradi posebnih razmer je na sodnji ne-kako aktualen § 122 k. z. Ponovno opozarjamo, naj nihče ne kupuje vojaških stvari. Pred sodniki ljubljanskega okrožnega sodišča so čedalje bolj pogoste kazenske razprave zaradi tega paragrafa, ki določa, da se kaznuje z zapornim do dveh let ali v denarju do 20.000 din, kdor kupi ali sprejme v dar, v zastavo ali zameno od vojaka vojaške stvari, ali kdor sprejme vojaške stvari v hranjenje brez odobritve pristojnega vojaškega oblastva ali tega takoj ne obvesti o sprejemu.

Priložnost je velika, zdaj za kupovanje vojaških stvari in kupovalci, ki so večinoma delavci in kajžari, v obmejnih krajih se zagovarjajo večinoma, da niso vedeli, da je kupovanje vojaških stvari prepovedano. Na sodišču je za obtožence vsak izgovor dober, vsaj obtoženci tako mislijo, toda ni ga sodnika, ki bi takemu zagovoru verjel in došel so bili vsi obtoženci te vrste spoznani za krive in obsojeni. Med obtoženci so tudi domači krošnjari, ki prodajajo od hiše do hiše razno drobnarijo in tudi žganje. Eden izmed njih je dobil za žganje vojaške čevlje in te bil seveda obsojen. Neka kmečka ženska je kupila od vojaka rjuhe. Prav poceni jih je dobila in bila jih je vesela, a je doma izrezala vojaški žig in všla v rjuho svoj monogram. Tej obtožnici sodišče še celo ni moglo verjeti, ko je trdila, da ni vedela o § 122 k. z. Ponovno opozarjamo: ne kupujte vojaških stvari!

OPROŠČEN

Pred veliki kazenski senat je prišel neki delavec, ki je bil obtožen po zakonu o zaščiti države. Obtožnica ga je dolžila, da je v naši državi napravil več tisoč letakov s protidržavno vsebino, katere pa ni raztrosil v naši državi, temveč jih je v pismih poslal v neko drugo državo. Letaki so bili napisani v tujem jeziku.

Obtožence se je zagovarjal, da v naši državi ni delal protidržavne propagande, priznal pa je, da je pisma odposlal na razne naslove v tujo državo, s čimer pa si je dal samo zadovoljenje za trpljenje, ki ga je v tuji državi moral pretrpeti.

Sodišče je skušalo predvsem ugotoviti, ali je obtožence širil letake tudi pri nas in ali je opravljal tu pri nas protidržavno propagando.

Obtožencevi sestanovci so izpovedali, da jim je obtožence sicer pravil o nekaj pismih, ki jih namerava poslati v tujino.

Maščevanje zapuščene Črnogorke

S sedmimi streli usmrtila nezvestega orožnika

Beograd, 7. aprila.

V današnjih burnih časih se ne manjka tudi burne deklariše romantike. Iz Črne gore poročajo, da je neko zapuščeno dekle, preobčeno v muslimanko, ustrelilo z osmimi streli iz samokresa svojega bivšega zaročenca, orožnika Jovana Paroškega.

V Gusinju, v tihozem obmejnem mestecu ob albanski meji, se je odigrala ljubavna žalost. 28letna Ružica Gjukičeva iz Kraljevskih Bar, iz ponosnega črnogorskega plemena Vasojevičev, je zelo lepo dekle že dolgo jo obletaval fantje, toda Ružica je ostala ravnodušna. V resnici pa se je žarko zaljubila v Jovana Paroškega, v mladega orožniškega kaplarja, ki je služil na orožniški postaji v Trešnjeviku. Seznanila se je z njim že pred petimi leti, kmalu potem, ko je prišel Jovan na stanico. Takrat ji je bilo 23 let, njemu pa 25. Začela sta se slišati, vselej na skrivaj, vendar je o njuni ljubezni kmalu govorila vsa okolica. Naposled je prišlo do zaroke. Leta sta se pripravljala na poroko. Na vso nesrečo pa je bil Jovan premeščen v Gusinje. Kmalu nato je dobila Ružica od njega pismo, v katerem ji je sporočil, da je premeščen v Crninico. Dekle je zaslutilo, da se nekaj sumljivega kuha. In res je Ružica kmalu izvedela, da

se je njen orožnik zagledal v drugo dekle v Crninici, v neko Jelo Vukusanovičevno, s katero se je tudi zaročil. Da opere sramoto in da se prepriča, koliko je resnice na tem, se je Ružica podala naravnost k Jeli Vukusanoviču. Predstavila se ji je kot orožnikova sorodnica in je kmalu izvedela vse.

Potrta se je Ružica vrnila domov in skovala načrt maščevanja. Za 200 din je kupila muslimansko oblečilo, se problematila in z nektrima prišla pred orožniško stanico v Gusinju. Tu je čakala s samokresom, ki ga ji je bil nekoč Jovan sam dal, češ da ga je zaplenil pri nekem kmetu. Ko je napredovala proti stanici, je pristopila zagonetna muslimanka in trikrat ustrelila. Smrtno zadet je Jovan še prijel svojo bivošo zaročenko za roko, toda takoj se ga je otresla in izstrelila še ostalih pet strel. Jovan je obležal na mestu mrtve. Vsa žalost je se odigrala s filmsko brzino in nihče ni mogel posredovati. Mrtvega orožnika so prepeljali v mrtvašnico, Ružico pa so odgnali k okrožnemu sodišču v Berane.

ABSTINENT

— Kako si pa mogel postati abstinent? — Nekega dne, ko sem bil poštno pisan sem videl svojo staro dvakrat in od tistega dne alkoholne pijače niti videti ne morem.

Čudaki in njihova čudaštva

Štirje primeri ljudi, ki so živeli čisto svoje življenje in imeli čudne navade

Svet je bil vedno bogat na posebnostih. Med ljudmi je bilo vedno mnogo čudakov in njihov način življenja se je tako visoko dvigal iz okvira nehanja drugih ljudi, da so se pozni rodovi govorili o njih. Tu hočemo omeniti samo štiri čudake.

Trgovca z uro v roki

V Odesi je živel konec 18. stoletja trgovec Uskovič. Nekoč je zdel njegovo ladjo na morju strašen vihar. Njegov brat je utonil, njemu se je pa po silnih naporih posrečila rešitev. Tragična bratova smrt ga je tako pretresla, da je ostal vse življenje mračen in potrt. Najbolj se je to poznalo na njegovi izedni točnosti. Vsak dan ob 4.45 je moral vrtnar potrkati in vrata Uskovičeve sobe in zbuditi trgovca. Gorje mu, če bi bil potrkal eno minuto prej ali pozneje. Trgovec je hitro vstal, oblekel armensko obleko, ki jo je jel nositi po bratovi smrti in prišel z uro v roki svoje vsakdanje življenje.

Eno minuto je porabil za umivanje, dve minuti pa za oblačenje, potem je 12 minut prepeval pobožne pesmi. Čim je kazal kazalec na uri eno minuto po petih, je nehal peti, čeprav je moral utihniti sredi besede. Sledil je zajtrk, za katerega je porabil točno pet minut. V petih minutah je moralo biti vse pospravljeno, čeprav zajtrk še ni bil končan. Ob pol devetih je odšel v veliko sobo, kjer je imel na mizi pripravljeno glino in vodo. Zavilal si je rokave in modeliral iz gline majhne moške figure, zelo podobne pokojnemu bratu. S tem delom se je ukvarjal dopoldne. Potem se je pa umil in odšel k obedu. Jedel je vedno toje, za obed je imel samo eno jed. Pil je samo vodo in za obed je potreboval točno 29 minut.

Ob eni je legel z uro v roki na divan v svoji spalnici, kjer je dremal vsak dan

točno 14 minut. Zaspal podnevi ni nikoli. Ob pol dveh mu je prinesel vrtnar črnlo, pero in papir. Trgovec je sedel za pisalno mizo in jel računati. Z matematičnimi nalogami se je ukvarjal do petih. Tako je šlo točno po minutah od jutra do večera, dan za dnem, izjema je bila samo novo leto, ko Uskovič ni držal neprotano ure v rokah, temveč je spal tako dolgo, da se je zdanilo. Pa tudi vodi se je izneveril, kajti na novega leta dan je pil čokolado in vino. Tako je živel deset let. Umrl je na dan svoje 70letnice v naročju svojega vrtnarja, ki mu je zapustil vse svoje premoženje.

Dobro založen duhovnik

Leta 1809 je umrl v Hullu v Angliji duhovnik Stagmore. V njegovi zapuščini so našli:

- 50 različnih psov,
- 100 parov nogavic,
- 400 parov čevljev,
- 80 lasulj (sam je hodil vedno plešast),
- 80 vozov in kolesljev,
- 30 nosilnic
- 200 krampov in lopat,
- 50 sedel,
- 80 plugov (pluga sploh ni nikoli rabil)
- 50 sprehajalnih palic,
- 80 žrebcev in kobil (jahati sploh ni znal),
- 75 lestev,
- 50 pištol

Razen tega so našli v njegovi zapuščini celo skladovnico trgovskih knjig in vse so bile nepopisane.

Nesrečo je hotel odstraniti s sveta

V Edinburgu je živel v začetku 19. stoletja mož, ki je hotel odstraniti s sveta nesrečo. Pisal se je John Garfield. Vse življenje je bil čudak. Najbolje se je to po-

kazalo po njegovi smrti. V njegovi hiši so našli pravi muzej najčudovitejših predmetov. Tu so bile zanjke, v katerih so viseli samomorilci, kamne, ob katere so se ljudje spodtaknili, da so padli in si prebili lobanje, ljubavna pisma, ki so povzročila odkritje tajne in s tem smrt, zarjavele igle, ki so zakrivala zastupljenje krvi itd.

Garfield je bil naroden na vse liste. Čim ej kje predelal poročilo o nesreči, je takoj kupil predmet, ki jo je zakrivil, pa naj je bil še tako drag. Mož je imel fiksno idejo, da bo tako odstranil s sveta nesrečo. Ta misel ga je preganjala vse življenje in zavoljo nje je zapravil lepo premoženje. Umrl je kot siromak sredi predmetov, ki so bili zakrivilji težke nesreče po vseh krajih sveta.

23 let je vzdržal v postelji

Nekoga lepega dne 1791 je prišel v neko krmno v Kodanju Rus. Najel je sobo, legel v posteljo in ostal v nji celih 23 let, do svoje smrti. Mož ni bil niti bolan, niti blazen. Imel je lepo premoženje. Vsak dan si je dal prinesiti najboljši jed, čital je knjige in novine. Nihče ni nikoli zvedel njegovega imena. Policija se je sicer zanimala za čudnega gosta, pa tudi ona ni prišla njegovi tajni do dna. Nikoli ni dobil nobenega pisma in nihče ga ni obiskal. Navzlic temu ali pa morda prav zato je bil pa vedno zadovoljen in dobre volje.

Dolina desetisočernih dimov

V Washingtonu je bila sestavljena znanstvena ekspedicija, ki se napoti v kratkem na otok Kodiak, kjer bo temeljito proučila takozvano Dolino desetisočernih dimov, proglašena za Ameriški narodni park. Otok Kodiak je največji v skupini otokov, ležečih blizu južne obale Aljaskje pred širokim ustjem Cookovega zaliva. Leta 1912 je prišlo tam do strašnega vulkanskega izbruha, največjega v zadnjih stoletjih na vsem svetu. Žrelo 2.135 m visokega otčnega ognjenika Mount Katmai je v juniju 1912 doslovno zletelo v zrak. Prvotno je imel ognjenik tri vrhove, ki so pa izginali

— Morilec in slepar bi bil gotovo tako previden, da bi bil prstan snel.

— Morda. Prstan je bil enostaven, morda celo zaročni prstan. Toda v njem je bilo nekaj vgravidano — značilna podrobnost, ki za njo gotovo ni vedel niti najintimnejši prijatelj.

— Mati, mati moja! — je vzklilnil Herve ves razburjen. — In kakšen napis je bil to?

— To izveš, če najdeš prstan, — je zašepetala Gaetana.

Bolest je prešinila sinovo srce.

— O, njegova mati je poznala tajno tistega moža, — tajno ki bi je ne bil odkril niti svojemu najboljšemu prijatelju... V prstan vgravidano geslo... geslo ljubezni!... In kako je hrepnela, da bi dobila nazaj ta spomin... No, prinesem ji prstan, pa čeprav bi moral tisočkrat tvegati življenje. Gotovo ni imela poguma povedati mu, da gre za njeno čast.

Gaetana je videla, kako so se zaiskrile sinove oči, on je pa opazil v njenih izpremenjenih potezah in v njenem prestrašenem pogledu sledove strahu, o katerem je prej mislil, da mu je nedostopna.

— Mati! — je vzklilnil, — računajte name, da dobim to rodbinsko dragocenost, če je sploh še kje...

— Ne moti se, — ga je prekinila. — Prstan nima drugega pomena, nego da se najde z njegovo pomočjo kraj, kjer po mojem mnenju leži. Če ne stori markiz nič drugega, nego naroči odnesti ga, bodo moje slutnje...

— Naroči odnesti ga? Komu pa?

— Valcor pošilja v Ameriko posebnega sla.

— Ta njegov sel mi sam pokaže sled, ki se je bom moral držati, — je dejal Herve, — kajti pri vsej svoji vnemi, s katero hočem izpolniti vašo voljo, draga mati, — bi vendar ne mogel preiskati vse dežele, da bi našel prstan z mrličevim prahom.

— Če bi ne bilo te okolnosti, bi ti take naloge sploh ne bila poverila, sin moj. Vedoč pa, da se de Valcor pripravlja najti prstan, sem slučajno tudi zvedela, koga namerava poslati v Ameriko.

— In kdo je to?

— Mož, čigar izvolitev utrjuje moj sum. To me tudi utrjuje v prepričanju, da gre za nekaj skrivnega. Če bi se hotel markiz kratkoma polastiti rodbinske dragocenosti, bi lahko našel med svojimi bolivijskimi zaupniki in uslužbenci dovolj zanesljivih ljudi, ki bi izpolnili njegovo povelje.

— No torej, ali veš, kdo odpotuje s tajnimi navodili v Valcorjo, v tiste napol divje kraje, kjer se lahko potepajo tudi največji lopovi, ne da bi poštna družba to opazila? To je malone sam divjak, mož, ki se neprestano upira družbenemu redu, mož brez vesti in brez strahu, slepar Mathias Gael.

— Mathias Gael?

Herve je ponovil to ime, kakor da mu ni povedalo mnogo. Zdaj je poslušal pripovedovanje svoje matere z izrazom globoke bistroumnosti in pozornosti, s katero je bil obdarovan in ki je dopolnjevala njegove življenjske izkušnje. Če je imel pred seboj kak problem, je ta njegova prirojena inteligenca vedno premagala njegov nemir in končno je vedno premagal z njeno pomočjo vse dvome.

Daniel Lesueur

64

Krinka ljubezni

Roman

— Saj tudi ne bo. Zločin, ki ga je po vsej verjetnosti storil njen oče, bi pa ne bil edini razlog, da bi se moral odpovedati svoji Micheline.

— Če je bil morda ta zločin vzrok in izvor njegovega premoženja, ne sprejemem od njega niti beliča, — je vzklilnil Herve. — Samo, da ostane Micheline moja žena, odpeljem jo daleč izven ozračja spletk in laži.

Te trde besede so zadele mater. To ozračje je ustvarila ona okrog njega. A on je preveč trpel, da bi je ne delal odgovorne. To je bila njena kazen. Uklonila se je usodi.

— Sin moj, ali veruješ dovolj trdno vame, da sprejmeš poslanstvo, ki sem ti ga pripravila?

— Izpolnim ga, mati.

Vprašanje je zahtevalo drugačen odgovor. Toda gospa de Ferneuse ni vztrajala na njem.

— Čuj, — je dejala, — Renaud de Valcor ima vzroke za domnevo, da jaz, edina na svetu, dvomim

o njegovem poreklu. On trdi, da ima dokaz, ki bi te dvome razpršil. Nekakšen predmet — svet spomin. Ta predmet je baje pustil na varnem onstran morja. Namerava ga dobiti nazaj, da bi mi ga pokazal.

— Kakšen dokaz je to? — je vprašal Herve.

— Pisan dokument?

— Ne.

Gaetana je za hip obmolknila, potem je pa pripomnila:

— Prstan.

— Prstan?

— Da.

— Kje je ta prstan? Dejali ste: na varnem.

— Ta izraz je rabil Valcor.

— In on pomeni?

— Zame ima ta beseda strašen pomen v kolikor se ujema z drugimi znamenji, — je odgovorila grofica.

— Kakšen pomen? Katero je tisto varno mesto?

— Grob.

Herve je obmolknil in se z globokim izrazom ozrl na grofico.

— Ali že slutiš? — je dejala. — Prstan je ostal najbrž na prstu človeka, čigar mesto je zavzel ta mož.

— Mesto markiza de Valcora?

— Da.

— Kaj je bil ta prstan?

— Rodbinska dragocenost.